

○ *Integraal onderzoeksalternatief*

- Mei 2025: bestuurlijk overleg rond de ZH-PLG-beleidsthema's uit het OER

Bovengenoemde momenten vallen precies tussen de internetconsultatie en eerste bespreking in GS in. Dit biedt de mogelijkheid om de inzichten vanuit de internetconsultatie mee te nemen en bestuurlijk advies mee te geven aan GS.

- September 2025: ambtelijk vooroverleg rond de ZH-PLG-beleidsthema's uit het OER
- Oktober 2025: bestuurlijk overleg rond de ZH-PLG-beleidsthema's uit het OER

Deze momenten lopen parallel aan de ter inzagelegging. De timing biedt de mogelijkheid om inbreng te leveren die meegenomen wordt in de definitieve besluitvorming

Andere participatiemomenten

Vanuit een aantal afzonderlijke beleidsthema's wordt ook afzonderlijk invulling gegeven aan de participatie. Zo is er de klankbordgroep rond de impactstudie grondwaterpeilopzet veenweiden, waarin ook de waterschappen vertegenwoordigd zijn. En de waterschappen worden actief betrokken bij het vormgeven van het vervolg op de impactstudie.

Het streven is om een dergelijke samenwerking ook voor de andere ZH-PLG-gerelateerde beleidsthema's vorm te geven.

De strategische samenwerkingsagenda wordt zoals toegezegd op 8 januari meegenomen in de ronde bestuurlijke (kennismakings-)gesprekken die gedeputeerde Weverling langs de waterschappen maakt.

Ook is er het voornemen tot een ronde vanuit de provincie langs de waterschappen op directeureniveau.

To: 5.1.2e [redacted]@hhdelfland.nl]; 5.1.2e [redacted] 5.1.2e [redacted]@pzh.nl]; 5.1.2e [redacted]
5.1.2e [redacted]@rijnland.net]; 5.1.2e [redacted] 5.1.2e [redacted]@pzh.nl]

From: 5.1.2e [redacted]

Sent: Thur 1/23/2025 3:15:06 PM

Subject: RE: Stukken tbv agendapunt PO coord ZH-PLG

Received: Thur 1/23/2025 3:16:51 PM

[Agenda Bestuurlijk overleg VZHW Water & RO 3 feb 2025.pdf](#)
[Strategenoverleg WBS - wijzigingsvoorstellen Omgevingsbeleid](#)

Dag 5.1.2e [redacted] en anderen,

3 februari zit ik bij de andere club VZHW-water en ruimte en kan ik niet bij ons TEAMS overleg aanwezig zijn. Zie bijgevoegde agenda.

Volgens mij constateer je terecht dat er niet of nauwelijks tijd ligt. In het andere overlegcircuit wordt al gesproken over concrete teksten. Zie email bijlage.

Eerder heb ik al gereageerd en contact gehad met 5.1.2e [redacted] dat het vernatting van het veen wel heel droogjes beschreven staat. Ik ben benieuwd of er verder nog reacties komen.

Op de bestuurlijke agenda van de commissie die 3 februari staat het omgevingsbeleid ook op de agenda.

Ik krijg nu het beeld dat er helemaal geen tijd is eerlijk gezegd.....

Groet, 5.1.2e [redacted]

Van: 5.1.2e [redacted] <5.1.2e [redacted]@hhdelfland.nl>

Verzonden: donderdag 23 januari 2025 14:00

Aan: 5.1.2e [redacted] <5.1.2e [redacted]@pzh.nl>; 5.1.2e [redacted] <5.1.2e [redacted]@rijnland.net>; 5.1.2e [redacted]
<5.1.2e [redacted]@pzh.nl>; 5.1.2e [redacted] <5.1.2e [redacted]@wsrl.nl>

Onderwerp: RE: Stukken tbv agendapunt PO coord ZH-PLG

Ha 5.1.2e [redacted] en 5.1.2e [redacted],

5.1.2e [redacted] is akkoord met het verslag van het BO op 8 januari. Hoe zullen we het verslag verspreiden onder de overige deelnemers van het BO? Jullie onder de gedeputeerden en ik onder de heemraden?

Wat mij betreft goed om de tekst over samenwerking in het memo en verslag zo te houden en met elkaar aan de slag te gaan om de samenwerking in de verschillende sporen daadwerkelijk te organiseren. De contactpersonen zijn iig in beeld, dus het begin is er.

Ik had het idee om de contactpersonen uit te nodigen voor ons overleg op 3 februari, maar dat is mss wat ver weg aangezien de teksten voor de internetconsultatie nu al gemaakt worden. Hoe zien jullie dat?

Groet,
5.1.2e [redacted]

Van: 5.1.2e [redacted] <5.1.2e [redacted]@pzh.nl>

Verzonden: woensdag 22 januari 2025 16:29

Aan: 5.1.2e [redacted] <5.1.2e [redacted]@hhdelfland.nl>; 5.1.2e [redacted] <5.1.2e [redacted]@rijnland.net>; 5.1.2e [redacted]
<5.1.2e [redacted]@pzh.nl>; 5.1.2e [redacted] <5.1.2e [redacted]@wsrl.nl>

Onderwerp: RE: Stukken tbv agendapunt PO coord ZH-PLG

Let op: Dit bericht is afkomstig van een persoon of partij buiten de organisatie. Let goed op bij het openen van bijlages en het aanklikken van snelkoppelingen. Als je de e-mail niet vertrouwt, klik dan op de button 'licht rapporteren' in de menubalk.

0078

5.1.2e,

Dank nog voor je reactie.

Ja ik ben het met je eens dat we dat nog scherper kunnen maken met elkaar, van die cocreatie op de verschillende sporen. Alleen vind ik die dus vanuit ZH-PLG heel lastig om in te vullen...

Mijn voorstel is om het verslag en het memo zo te houden als ze nu zijn, want dat doet recht aan hoe het op 8jan besproken is en aan waar we nu staan.

En dat wij dan parallel daaraan in ons ambtelijk overleg (dus wij vijven zeg maar, en de collega's vanuit PZH-beleid en de andere waterschappen) parallel aan verzending van de stukken de juiste vervolgstappen gaan zetten.

Heel concreet zou ik dan aan 5.1.2e (drukfactoren), 5.1.2e (boerenlandvogels) en 5.1.2e (stikstof) kunnen vragen hoe zij de samenwerking op 'hun' onderdeel voor zich zien. Met daarbij de herinnering aan de afspraak (onder verwijzing naar overleg 8jan) om dit vooral samen met de waterschappen te doen.

Hoor graag weer van je/jullie!

Grt

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

M 5.1.2e
E 5.1.2e @pzh.nl
www.zuid-holland.nl/contact

5.1.2e

Krachtig Zuid-Holland

Van: 5.1.2e <5.1.2e @hhdelfland.nl>

Verzonden: dinsdag 21 januari 2025 13:35

Aan: 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @rijnland.net>; 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @wsrl.nl>

Onderwerp: RE: Stukken tbv agendapunt PO coord ZH-PLG

Hi 5.1.2e,

Dank voor je terugkoppeling. Fijn dat 5.1.2e de passage van co creatie in het memo wil hebben staan. Daarnaast ben ik het eens met je constatering dat we goed samenwerken en dat dat goede inhoud heeft opgeleverd. En mooi dat we daarmee doorgaan. Wat ik mis in het memo is het benoemen van de samenwerking/co creatie met de inhoudelijke sporen, zoals dat nu met 5.1.2e wb het vernatten van de veenweiden en toepassing WIS wordt doorgestart. Een dergelijke samenwerking/co creatie/traject willen we ook rondom de andere ZH-PLG thema's uit het OER.

Hier kunnen we niet heel lang meer op wachten, aangezien de teksten over WBS voor de OER half februari al klaar zijn. Hoe zorgen we ervoor dat we daar op korte termijn aan kunnen haken?

5.1.2e heeft nog niet gereageerd op het verslag, maar hij wordt er vandaag aan herinnerd.

Groet,

5.1.2e

Van: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>

Verzonden: maandag 20 januari 2025 21:26

Aan: 5.1.2e <5.1.2e@hhdelfland.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rijnland.net>; 5.1.2e

<5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@wsrl.nl>

Onderwerp: RE: Stukken tbv agendapunt PO coord ZH-PLG

Let op: Dit bericht is afkomstig van een persoon of partij buiten de organisatie. Let goed op bij het openen van bijlages en het aanklikken van snelkoppelingen. Als je de e-mail niet vertrouwt, klik dan op de button 'bericht rapporteren' in de menubalk.

Ha allen,

Vanochtend was ik in het wekelijks overleg bij Mariëtte van Leeuwen.

Zij is akkoord met het verslag.

En ook met het memo, ware het niet dat we daar zelf nog wat aanpassingen in wilden doorvoeren.

Mariëtte gaf nog aan dat ze er graag ook in benoemd wil hebben dat samenwerking niet van de formele momenten moet afhangen. We gaan voor cocreatie en daar horen juist ook dagelijkse/informele contacten en ruime informatiedeling bij. Die ziet ze overigens ook terug in wat we nu al doen met elkaar, maar dat mocht dus nog benoemd worden.

In bijgevoegde versie heb ik de punten die 5.1.2e benoemde en de toevoeging van Mariëtte verwerkt. Willen jullie er ook weer even naar kijken? En had 5.1.2e nog aanvullingen, 5.1.2e

Reacties welkom aan mij. Ik ben morgen naar een 5.1.2e dus ik kan er woensdag weer mee verder. Wie verstuurd bij akkoord de definitieve stukken? Weer via jullie secretariaat 5.1.2e? Of kan/moet ik iets doen?

Grt

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

M 5.1.2e
E 5.1.2e@pzh.nl
www.zuid-holland.nl/contact

5.1.2e

Krachtig Zuid-Holland

Van: 5.1.2e <5.1.2e@hhdelfland.nl>

324048en: donderdag 16 januari 2025 16:20

0078

Aan: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rijnland.net>; 5.1.2e
<5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@wsrl.nl>

Onderwerp: RE: Stukken tbv agendapunt PO coord ZH-PLG

Hoi 5.1.2e en 5.1.2e,

Fijn dat het concept verslag klaar is om te delen met Mariette van Leeuwen en 5.1.2e
Ik zal het verslag zo versturen aan 5.1.2e.

Ik heb wat opmerkingen bij het memo participatie. Ik heb mijn reactie niet met 5.1.2e af kunnen stemmen en heeft helaas de mail van 5.1.2e gekruist.

Ik zou het fijn vinden als we het hier nog even over kunnen hebben.

Groet,
5.1.2e

Van: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>

Verzonden: donderdag 16 januari 2025 16:02

Aan: 5.1.2e <5.1.2e@hhdelfland.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rijnland.net>; 5.1.2e
<5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@wsrl.nl>

Onderwerp: FW: Stukken tbv agendapunt PO coord ZH-PLG

Let op: Dit bericht is afkomstig van een persoon of partij buiten de organisatie. Let goed op bij het openen van bijlages en het aanklikken van snelkoppelingen. Als je de e-mail niet vertrouwt, klik dan op de button 'bericht rapporteren' in de menubalk.

Hoi 5.1.2e,

Zie hierbij de stukken n.a.v. het overleg afgelopen woensdag.

Ik heb deze stukken zojuist ingebracht voor de bespreking met Mariëtte van Leeuwen maandag a.s.

Op het voorstel voor participatie Herziening / OER krijg ik mogelijk ook nog reactie van 5.1.2e en 5.1.2e, dan laat ik dat nog weten.

5.1.2e zou jij dit setje willen voorleggen aan 5.1.2e voor akkoord namens de gezamenlijke waterschappen? Dan leggen wij het ma of di naast elkaar en kunnen we de definitieve set ook met de andere bestuurders delen.

Groet!
5.1.2e

5.1.2e

Communicatie/participatie Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied (ZH-PLG) & portefeuille Natuur

M 5.1.2e
E 5.1.2e@pzh.nl
www.zuid-holland.nl/contact

5.1.2e

Van: 5.1.2e

Verzonden: donderdag 16 januari 2025 15:59

Aan: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>

Onderwerp: RE: Stukken tbv agendapunt PO coord ZH-PLG

Meer weten over Delfland?

Abonneer u op de elektronische nieuwsbrief via www.hhdelfland.nl.

Delfland besteedt grote zorg aan de totstandkoming en verstrekking van de informatie in deze e-mail en eventuele bijlagen. Gebruik van deze informatie door anderen dan de geadresseerde is toegestaan onder de voorwaarde dat u de bron vermeldt. Indien uit de aanhef of de inhoud blijkt dat dit bericht niet voor u is bedoeld, verzoeken wij u de afzender hierover te informeren, het bericht te verwijderen en de inhoud niet te gebruiken of openbaar te maken. Voor onze algemene voorwaarden en diensten verwijzen wij u naar onze website www.hhdelfland.nl.

Denk aan het milieu, print deze e-mail alleen als het nodig is

Voor organisatoren: [Vergaderopties](#)

Notitie

Betreft Project: Verankeren water en bodem sturend in Omgevingsbeleid Zuid-Holland
Datum: 15 januari 2025
Deelnemer: 5.1.2e
S:
Opsteller: 5.1.2e en 5.1.2e

- concept -

Geel gemarkeerd: toevoegingen door 5.1.2e en 5.1.2e

1. Voorbeelden instructieregels

Hieronder zijn vier voorbeelden opgenomen van instructieregels voor het thema klimaatadaptief bouwen en ontwikkelen. De provincie Zuid-Holland heeft de ambitie om 'water en bodem sturend' randvoorwaardelijk te laten zijn bij stedelijke ontwikkelingen. Hiervoor zijn o.a. kaders opgesteld in de Leidraad Klimaatadaptief Bouwen 2.0 (maart 2022). De eerste twee voorbeelden zijn instructieregels van het type "rekening houden met", de tweede set voorbeelden is van het type "in acht nemen". De bestaande (vigerende) regelgeving t.a.v. klimaatadaptief bouwen is opgenomen in bijlage 2.

Type 2: rekening houden met... (gerichte ontwikkeling, proactief)

Een type 2 instructieregel bevat proces- en inrichtingsvereisten waarmee gemeenten rekening moeten houden bij de locatieafweging en besluitvorming voor een omgevingsplan. Bij dit type instructieregel heeft de gemeente beleidsvrijheid, maar betekent wel een zorgvuldige motivering. Dit is zwaarder dan 'betreft' zoals in de vigerende verordening staat. Dit type instructieregel is erop gericht om inhoudelijk de belangenafweging van de gemeente te sturen, maar wel enige beslissruimte over te laten aan de gemeente. Hieronder zijn twee varianten van type 2 instructieregels uitgewerkt in de artikelen x.1 en x.2. De eerste variant bevat een statische verwijzing naar de kaders uit de leidraad. In de tweede variant zijn de kaders uit de leidraad in de instructieregel zelf verwerkt. Er moet nog gespecificeerd worden wat precies onder 'nieuwe stedelijke ontwikkelingen' valt.

Toekomstbestendig bouwen en ontwikkelen

§ x.x.x Toekomstbestendig bouwen en ontwikkelen

Artikel x.x (toepassingsbereik)

Deze paragraaf is van toepassing op nieuwe stedelijke ontwikkelingen.

Artikel x.1 (klimaatadaptief bouwen)

1. In een omgevingsplan dat nieuwe stedelijke ontwikkelingen mogelijk maakt, wordt rekening gehouden met het behoud en het versterken van een klimaatrobuust water- en bodemsysteem.

2. De toelichting bij het omgevingsplan bevat een onderbouwing van de wijze waarop rekening is gehouden met de doelen en prestatie-eisen uit de praktijktabel klimaatadaptief bouwen van paragraaf 4.2 van de Leidraad Klimaatadaptief Bouwen 2.0, versie maart 2022.

3. Als de gemeente voor de invulling van deze instructieregel een vergunningplicht hanteert, wordt de waterbeheerder als adviseur voor die vergunning aangewezen.

Artikel x.2 (klimaatadaptief bouwen)

1. In een omgevingsplan dat nieuwe stedelijke ontwikkelingen mogelijk maakt, wordt rekening gehouden rekening met het behoud en het versterken van een klimaatrobuust water- en bodemsysteem.

2. In de toelichting bij het omgevingsplan wordt in ieder geval duidelijk gemaakt dat:

a. er geen schade optreedt aan:

1. bebouwing of infrastructuur bij neerslag van 70 mm per uur; en

2. vitale infrastructuur bij een neerslag van 90 mm per uur;

b. de ontwikkeling infiltratieneutraal is bij uitbreidingslocaties en infiltratiepositief bij herontwikkelingen;

c. op private terreinen bij een neerslag van 70 mm per uur minimaal 40 mm van de neerslag lokaal geïnfiltreerd, vastgehouden of geborgen wordt in voorzieningen die de eerste 24 uur vertraagd afvoeren en in maximaal 60 uur weer beschikbaar zijn;

d. de waterpeilen en de natuurlijke draagkracht van de bodem sturend zijn bij de functiekeuze, systeemkeuze en inrichting van de ontwikkeling;

e. de ontwikkeling zorgt voor schaduw bij de hoogste zonnestand op 21 juni van:

1. minimaal 40% voor verblijfsplekken en wegen waar langzaam verkeer zich verplaatst; en

2. minimaal 30% op buurniveau;

f. vanaf iedere woning schaduwrijke plekken openbaar toegankelijk zijn op een loopafstand van maximaal 300 m;

g. de koeling van gebouwen niet zal leiden tot opwarming van de directe omgeving;

h. vitale en kwetsbare functies en groenvoorzieningen in de openbare ruimte bestand zijn tegen de hitte;

i. de ontwikkeling op buurniveau minimaal 30% groen wordt ingericht met inbegrip van het boomkroonoppervlak;

j. er een hoogwaardige habitat gecreëerd wordt voor op zijn minst de soorten die in gebouwen wonen; en

k. er een risico-afweging voor de gevolgbepierking van overstromingen heeft plaatsgevonden.

3. Als de gemeente voor de invulling van deze instructieregel een vergunningplicht hanteert, wordt de waterbeheerder als adviseur voor die vergunning aangewezen.

Type 3: in acht nemen van... (gebod/verbod, restrictief)

Een type 3 instructieregel bevat dwingende doorwerkende normen waar de gemeente zich bij de locatieafwegingen en besluitvorming voor het omgevingsplan of de vergunning aan moet houden. (Dat betekent dus niet dat er niets mag.) Bij dit type instructieregel heeft de gemeente geen beleidsvrijheid. Hieronder zijn twee varianten van type 3 instructieregels uitgewerkt in de artikelen x.3 en x.4. De eerste variant bevat een statische verwijzing naar de kaders uit de leidraad. De tweede variant bevat een eerste aanzet van het verwerken van de kaders uit de leidraad in de instructieregel.

De varianten zouden nog nader gespecificeerd kunnen worden door een koppeling met de provinciale Klimaatonderlegger. De klimaatonderlegger kan dan een basis zijn voor werkingsgebieden, waarbinnen specifieke eisen gelden.

Toekomstbestendig bouwen en ontwikkelen

§ x.x.x Toekomstbestendig bouwen en ontwikkelen

Artikel x.x (toepassingsbereik)

Deze paragraaf is van toepassing op nieuwe stedelijke ontwikkelingen.

Artikel x.3 (klimaatadaptief bouwen)

1. Een omgevingsplan laat alleen nieuwe stedelijke ontwikkelingen toe als deze ontwikkelingen bijdragen aan het behoud en het versterken van een klimaatrobuust water- en bodemsysteem.
2. Bij de toepassing van het eerste lid neemt de gemeente de doelen en prestatie-eisen uit de praktijktabel klimaatadaptief bouwen van paragraaf 4.2 van de Leidraad Klimaatadaptief Bouwen 2.0, versie maart 2022, in acht.
3. Als de gemeente voor de invulling van deze instructieregel een vergunningplicht hanteert, wordt de waterbeheerder als adviseur voor die vergunning aangewezen.
4. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van het eerste lid, als wordt aangetoond dat met gevolgbeperkende maatregelen de belangen van de instructieregel worden behartigd.

x.4 (klimaatadaptief bouwen)

1. Een omgevingsplan laat alleen nieuwe stedelijke ontwikkelingen toe als deze ontwikkelingen bijdragen aan het behoud en het versterken van een klimaatrobuust water- en bodemsysteem.
2. Bij nieuwe stedelijke ontwikkelingen neemt de gemeente de volgende doelen en prestatie-eisen in acht:
 - a. er treedt geen schade op aan:
 1. bebouwing of infrastructuur bij neerslag van 70 mm per uur; en
 2. vitale infrastructuur bij een neerslag van 90 mm per uur;
 - b. op private terreinen bij een neerslag van 70 mm per uur wordt minimaal 40 mm van de neerslag lokaal geïnfiltreerd, vastgehouden of geborgen in voorzieningen die de eerste 24 uur vertraagd afvoeren en in maximaal 60 uur weer beschikbaar zijn;
 - c. de ontwikkeling zorgt voor schaduw bij de hoogste zonnestand op 21 juni van:
 1. minimaal 40% voor verblijfsplekken en wegen waar langzaam verkeer zich verplaatst; en
 2. minimaal 30% op buurniveau;

- d. vanaf iedere woning zijn schaduwrijke plekken openbaar toegankelijk op een loopafstand van maximaal 300 m; en
 - e. op buurniveau wordt minimaal 30% groen ingericht waarbij het boomkroonoppervlak inbegrepen is.
3. Als de gemeente voor de invulling van deze instructieregel een vergunningplicht hanteert, wordt de waterbeheerder als adviseur voor die vergunning aangewezen.
4. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van het eerste lid, als wordt aangetoond dat met gevolgbeperkende maatregelen de belangen van de instructieregel worden behartigd.

2. Overige aandachtspunten

Ontheffing instructieregels

De provincie Zuid-Holland heeft in artikel 7.82 van de omgevingsverordening een mogelijkheid opgenomen voor gedeputeerde staten om ontheffing te verlenen van de instructieregels voor omgevingsplannen uit afdeling 7.3. Deze regel is bedoeld voor situaties waarbij de zorg voor de fysieke leefomgeving onevenredig wordt belemmerd in verhouding tot de met die instructieregels te dienen belangen.¹ In de voorbeeldregels is in aanvulling hierop een specifieke ontheffingsmogelijkheid opgenomen voor de type 3 instructieregel over klimaatadaptief bouwen. De provincie Zuid-Holland heeft daarnaast in artikel 7.86 van de omgevingsverordening een afwijkingsmogelijkheid opgenomen:

Artikel 7.86 (afwijkingsmogelijkheid - balansregeling)

Een omgevingsplan kan voorzien in activiteiten waarbij in relatief beperkte mate wordt afgeweken van de bepalingen in afdeling 7.3 van deze verordening, mits geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de doelen van deze bepalingen.

Verschillende werkingsgebieden

Het is mogelijk om een bepaald type instructieregel alleen op een specifiek gebied van toepassing te verklaren door verschillende werkingsgebieden te koppelen aan de instructieregel(s).

¹ Daarvan kan sprake zijn als ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving redelijkerwijs niet te voorzien waren, maar bijvoorbeeld ook als ontwikkelingen met behulp van maatwerkoplossingen of innovatieve initiatieven in overeenstemming kunnen worden gebracht met de belangen die met de instructieregel worden behartigd.

Bijlage 1. Praktijktabel Klimaatadaptief Bouwen

Praktijktabel Klimaatadaptief Bouwen	
Thema en doel	Prestatie-eisen
Wateroverlast: hevige neerslag leidt niet tot schade aan gebouwen, infrastructuur en voorzieningen. Vitale functies en voorzieningen blijven beschikbaar.	1. In het plangebied treedt bij extreem hevige neerslag geen schade op (bij 70 mm in een uur) aan bebouwing, infrastructuur en aan vitale voorzieningen. Vitale voorzieningen blijven functioneren (bij 90 mm in een uur). 2. Op privaat terrein wordt een groot deel van de neerslag (50 mm, met range tussen 40-70 mm) van een hevige bui (1/100 jaar, 70 mm in een uur) verwerkt (geïnfiltreerd, vastgehouden en/of geborgen) in voorzieningen op privaat terrein of in daarvoor bestemde extra voorzieningen in het plangebied. De voorzieningen voeren de eerste 24 uur daarna vertraagd af en zijn in maximaal 60 uur weer beschikbaar.
Droogte: langdurige droogte leidt niet tot structurele schade aan bebouwing, funderingen, wegen, groen, water en vitale / kwetsbare functies.	1. De (grond)waterpeilen in zowel het plangebied als de omgeving en de zoetwaterbeschikbaarheid in de bodem zijn sturend in de functiekeuze, systeemkeuze en inrichting van het plangebied. 2. De inrichting van het plangebied is infiltratieneutraal bij uitbreidingslocaties en infiltratiepositief bij herontwikkeling (minimaal 50% van de jaarneerslagsom, afhankelijk van bodemtype). 3. Bij het ontwerp en de inrichting wordt ingezet op drinkwaterbesparing, regenwaterbenutting en verbetering van de waterkwaliteit. 4. Vitale en kwetsbare functies moeten bestand zijn tegen langdurige droogte.
Hitte: tijdens hitte biedt de gebouwde omgeving een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving.	1. Tenminste 40% schaduw in het plangebied op de hoogste zonnestand (21 juni) voor verblijfsplekken en gebieden waar langzaam verkeer zich verplaatst en minimaal 30% schaduw op buurniveau. 2. Koele, schaduwrijke verblijfsplekken zijn op loopafstand (300 meter) aanwezig en openbaar toegankelijk. 3. 40% van alle horizontale en verticale oppervlakten wordt warmtewerend of verkoelend ingericht. 4. De koeling van gebouwen leidt niet tot opwarming van de (verblijfs)ruimte in de directe omgeving. 5. Vitale en kwetsbare functies en groenvoorzieningen in de openbare ruimte moeten bestand zijn tegen de hitte.
Bodemdaling: Bodemdaling van gebouwd gebied blijft beheersbaar en betaalbaar.	1. De natuurlijke draagkracht van de bodem is mede sturend in de functiekeuze, systeemkeuze en inrichting van het plangebied. 2. Schade door bodemdaling blijft beheersbaar door gebiedsspecifieke keuze van die restzettingseis waarvoor de maatregelenset over de ontwerp levensduur het meest kosteneffectief is. Parameters worden gemonitord over een periode van minimaal tien jaar. Betrokken partijen leggen verantwoordelijkheden en aansprakelijkheden voorafgaand vast.
Biodiversiteit en natuur-inclusiviteit: groenblauwe structuren en de gebiedseigen biodiversiteit worden versterkt.	1. Ecologische oplossingen en oplossingen gebaseerd op natuurlijke processen hebben altijd de voorkeur boven 'grijze' oplossingen, ook bij gelijke maatschappelijke prestaties en kosten (Total Cost of Ownership benadering). 2. Het horizontale en verticale oppervlak wordt in samenhang met de groenblauwe structuren in de bredere omgeving ingericht (met minimaal 30% groen op buurniveau, boomkroonoppervlak telt mee). 3. Het plangebied creëert een hoogwaardige habitat voor ten minste gebouwbezonende soorten.
Gevolgbeperving overstromingen: de gebouwde omgeving is via gevolgbeperving voorbereid op overstromingen door dijkdoorbraken.	Een risico-afweging van de plaatselijke overstromingskans, evacuatielijd en optredende waterdiepte op maaiveld bepaalt of een of meerdere van de volgende eisen van toepassing zijn of dat het risico wordt geaccepteerd: 1. Schade voorkomen (<0,2 meter): bij overstromingen mag er geen schade optreden aan gebouwen en elektrische installaties in de openbare ruimte en blijven hoofdwegen begaanbaar. 2. Schadebeperking (<0,50 meter): er dienen maatregelen genomen te worden om schade te beperken in geval van een overstroming, mits deze doelmatig zijn. 3. Beschermen vitale functies (<2,0 meter): bij overstromingen zijn vitale functies beschermd en blijven functioneren, mits de maatregelen hiervoor doelmatig zijn gezien het regionaal of nationaal belang. 3. Schuilen en evacueren (>0,50 meter): Er moeten maatregelen getroffen worden om te evacueren in het geval van een overstroming en als de evacuatielijd te kort is om veilig te schuilen.

Bijlage 2. Huidige instructieregels

<https://omgevingswet.overheid.nl/regels-op-de-kaart/documenten/akn-nl-act-pv28-2024-zhov-1/regels>

<https://omgevingsdocumenten.zuid-holland.nl/omgevingsverordening>

§ 7.3.6a Toekomstbestendig bouwen en ontwikkelen

Artikel 7.41a (risico's van klimaatverandering)

1. In een omgevingsplan wordt rekening gehouden met de risico's van klimaatverandering, waaronder in ieder geval de te verwachten gevolgen van:

- a. wateroverlast door overvloedige neerslag;
- b. overstroming;
- c. hitte;
- d. droogte;

alsmede de effecten van de gevolgen op het risico van bodemdaling.

2. Voor zover risico's aan de orde zijn wordt rekening gehouden met het zo veel mogelijk voorkomen en beperken, via maatregelen of voorzieningen, of het gericht aanvaarden van deze risico's.

Artikel 7.41aa (toekomstbestendig bouwen van woningen)

1. Een omgevingsplan dat een nieuwe stedelijke ontwikkeling met 12 woningen of meer mogelijk maakt, betreft daarbij de mogelijkheden en kansen voor toekomstbestendig bouwen.

2. De volgende aspecten van toekomstbestendig bouwen worden in onderlinge samenhang betrokken:

- a. de risico's van klimaatverandering;
- b. de energiehuishouding van de gebouwen, met name het gebruik en de opwekking van energie;
- c. de toepassing van circulaire of biobased grondstoffen of producten;
- d. de mogelijkheden om de emissies van NOx en CO
- e. het reduceren van drinkwatergebruik door waterbesparende maatregelen te treffen;
- f. het versterken van de biodiversiteit; en
- g. het realiseren van een gezonde en veilige leefomgeving.

Artikel 7.41b (toepassingsbereik)

Deze paragraaf is van toepassing op nieuwe ruimtelijk ontwikkelingen.

Artikel 7.45ca (kansen voor biodiversiteit)

Een omgevingsplan dat een nieuwe stedelijke ontwikkeling mogelijk maakt, betreft daarbij de mogelijkheden voor het bevorderen van de biologische diversiteit.

**Water en bodem sturend in herziening
omgevingsbeleid 2025 provincie Zuid-Holland**

15 januari 2025

ambient
|||

Kenmerk R001-1298685AVG-V01

Verantwoording

Titel	Water en bodem sturend in herziening omgevingsbeleid 2025 provincie Zuid-Holland
Opdrachtgever	Provincie Zuid-Holland
Projectleider	5.1.2e
Auteur(s)	5.1.2e en 5.1.2e (TAUW), 5.1.2e (Ambient)
Tweede lezer	5.1.2e
Kenmerk	R001-1298685AVG-V01
Aantal pagina's	28 (exclusief bijlagen)
Datum	14 januari 2025
Handtekening	Ontbreekt in verband met digitale verwerking. Dit rapport is aantoonbaar vrijgegeven.

Colofon

TAUW bv
Handelskade 37
Postbus 133
7400 AC Deventer
T +31 57 06 99 91 1
E info.deventer@tauw.com

Inhoud

1	Inleiding.....	4
2	Aanpak.....	5
2.1	Methode.....	5
2.2	Uitgevoerde werkzaamheden.....	5
3	Analyse provinciaal water- en bodembeleid.....	5
3.1	Lijst van onderwerpen en provinciaal belang.....	5
3.2	Bevindingen.....	5
4	Tekstvoorstellen wijziging omgevingsbeleid 2025.....	6
4.1	Werkwijze.....	6
4.2	Water en bodem sturend randvoorwaardelijk.....	6
4.3	Voldoende water.....	7
4.4	Schoon water.....	9
4.5	Ruimte voor water.....	10
4.6	Bodem: vitaal en efficiënt geordend.....	13
4.7	Duurzaam bouwen op verstandige locaties – bebouwd gebied.....	17
4.8	Laagveen gebieden.....	23
4.9	Verziltende kustgebieden.....	24
4.10	Hoge zandgronden.....	25
5	Onderwerpen voor latere herzieningen.....	25
6	Conclusies en aanbevelingen.....	26

1 Inleiding

VOORLIGGENDE RAPPORTAGE BETREFT EEN WERKDOCUMENT

In opdracht van de provincie Zuid-Holland hebben TAUW en Ambient advies opgesteld over het meenemen van Water en bodem sturend (WBS) bij de aanstaande aanpassing van het Omgevingsbeleid. Het Omgevingsbeleid bestaat uit:

- Omgevingsvisie Zuid-Holland
- Zuid-Hollandse Omgevingsverordening (ZHOV)
- Omgevingsprogramma Zuid-Holland

In de 'Startnotitie Herziening Omgevingsbeleid 2025 & Windenergie Alblasserwaard' (vastgesteld 8 september 2024 door Provinciale Staten) zijn de onderwerpen benoemd die in de Herziening Omgevingsbeleid 2025 worden meegenomen.

Aanleiding

Eind november 2022 heeft de toenmalige minister van I&W in een Kamerbrief het beleid 'Water en Bodem Sturend' geïntroduceerd. Inmiddels is een borgingskalender gepubliceerd, waarin geredeneerd vanuit subsidiariteitsbeginsel ook het verzoek aan provincies is om keuzes verder uit te werken en te borgen. Eind oktober 2024 hebben de huidige ministers van VRO en I&W een nadere duiding gegeven aan het beleidsconcept. De brief benadrukt dat het kabinet zich wil richten op wat wél kan en moet, gebaseerd op de kennis van het water- en bodemsysteem in een veranderend klimaat.

De provincie wil de maatregelen en keuzes die nodig zijn voor een toekomstbestendig water- en bodemsysteem randvoorwaardelijk laten worden bij alle ruimtelijke afwegingen in Zuid-Holland. In het huidige beleid en werkwijze is dat namelijk nog niet het geval. Verankering van WBS in het Omgevingsbeleid moet in ieder geval leiden tot:

- Aanpassingen in het ruimtelijke planproces t.a.v. zowel locatiekeuze als inrichtingsvereisten (randvoorwaarden toekomstbestendige verstedelijkingsopgave);
- Veiligstellen van de ruimtelijke reserveringen die nodig zijn voor een toekomstbestendig 'klimaatrobust' water- en bodemsysteem.

Doel

Het doel van het project is om op drie niveaus aanpassingen in het omgevingsbeleid voor te stellen, waarmee keuzes die nodig zijn voor een toekomstbestendig water- en bodemsysteem randvoorwaardelijk worden bij alle ruimtelijke afwegingen in Zuid-Holland. De drie niveaus zijn:

1. Omgevingsvisie: ambitie, beleidsdoel, eventueel beleidskeuze
2. Doorwerking organiseren in andere beleidskeuzes: Toekomstbestendige Verstedelijking, Vitaal Platteland (m.b.t. woningbouw), Klimaatonderlegger
3. Doorwerking naar derden versterken: (instructie)regels in de omgevingsverordening

De focus ligt op het ontwikkelen van voorstellen die in de herzieningsronde van 2025 meegenomen kunnen worden (met name aanpassingen in het ruimtelijk planproces). Van

benodigde wijzigingen die meer onderzoek en afstemming vragen (met name ruimtelijke reserveringen) is het doel een analyse en doorkijk te maken om deze in latere herzieningen alsnog mee te kunnen nemen.

2 Aanpak

2.1 Methode

<volgt>

2.2 Uitgevoerde werkzaamheden

<volgt>

3 Analyse provinciaal water- en bodembeleid

3.1 Lijst van onderwerpen en provinciaal belang

<volgt>

3.2 Bevindingen

<volgt>

4 Tekstvoorstellen wijziging omgevingsbeleid 2025

4.1 Werkwijze

- Tijdens de deskstudie zijn de meest relevante passages uit omgevingsvisie geselecteerd (beleidsdoelen en beleidskeuzes), en als ongemarkeerde standaardtekst overgenomen in dit hoofdstuk, geordend naar de hoofdonderwerpen uit de WBS-Kamerbrief.
- Wij hebben interviews gehouden met provinciale ambtenaren, waarbij de genodigde zijn geselecteerd in overleg met het begeleidingsteam op basis van hun betrokkenheid bij de beleidskeuzes. Hieruit ontstond een belangrijk inzicht in de gewenste beleidswijzigingen.
- Er zijn vervolgens door ons teksten gewijzigd met 'wijzigingen bijhouden' en nieuwe teksten toegevoegd
- De herkomst van de nieuwe teksten is gebaseerd op en/of overgenomen van meerdere bronnen (indien van toepassing):
 - Geel gemarkeerd uit: Ruimtelijke koers toekomstbestendig Zuid-Holland (6 maart 2024)
 - Blauw gemarkeerd uit: Startnotitie Herziening Omgevingsbeleid 2025 & Windenergie Alblasserwaard
 - Groen gemarkeerd uit: Koersdocument doelbereik, omgevingsbeleid en gebiedsgerichte aanpak landelijk gebied (15 oktober 2024)
 - Roze gemarkeerd: o.b.v. eerdere advies over verstedelijking (Frency)
 - Grijs gemarkeerd: vanuit de interviews
 - Ongemarkeerde wijzigingen: voorstel van auteurs
- Overige wijzigingsvoorstellen komen op de agenda voor wijzigingen na 2025

4.2 Water en bodem sturend randvoorwaardelijk

Omgevingsvisie 2. Sturingsfilosofie Provincie Zuid-Holland

Provinciaal belang staat voorop

De eerste stap in de provinciale sturing is het bepalen van de 'Provinciale meerwaarde'. Daarbij hanteren wij de volgende uitgangspunten:

- Een toekomstbestendige leefomgeving is topprioriteit

Een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving vormt de basis voor een toekomstbestendige samenleving en een economie waarin mensen ook in de toekomst hun inkomen kunnen verwerven. Binnen de grenzen van **de maakbaarheid van** het bodem-, water- en ecosysteem staat welzijn van Zuid-Hollandse inwoners centraal.

- Accepteren dat niet voor alles ruimte is in Zuid-Holland

Het is niet langer mogelijk om sectorale ruimteclaims grenzeloos door te trekken naar de toekomst. De schaarste aan ruimte vraagt om keuzes. Schaarste wordt benut om maatschappelijke opgaven en de transitie naar een toekomstbestendige economie te versnellen. Ruimteclaims en schuifruimte kunnen per opgave verschillen. De ruimte in onze steden en dorpen zal nog intensiever en beter benut moeten worden. De landbouwsector staat op vele vlakken voor een extensiveringsopgave. Dat heeft de ruimte nodig. Dus wonen en werken doen het primair met het bestaand bebouwde gebied. Een tijd van transitie vraagt om nieuwe denken en

werkwijzen in het economisch domein en in de ruimte. Het belang van kwaliteit en beschikbaarheid van (zoet)water, ruimte voor waterberging en een vitale bodem weegt mee in keuzes voor ruimtegebruik.

• Sturen op kwaliteit en maximale maatschappelijke toegevoegde waarde

De provincie geeft prioritair ruimte aan activiteiten die onze maatschappelijke doelen versnellen en verder helpen. Kwaliteit is leidend, de provincie wordt selectief. Ze kijkt over grenzen heen en werkt samen op de schaal die past bij opgaven, met oog en respect voor elkaars belang en toekomstbestendig verdienvermogen.

• Rekening houden met de maatschappelijke kosten en baten op de korte en lange termijn.

Keuzes moeten nu en voor toekomstige generaties betaalbaar zijn. Het maatschappelijke rendement op lange termijn staat centraal en wordt afgewogen tegen zakelijke en andere belangen op de korte termijn.

4.3 Voldoende water

Provinciaal belang

Het provinciaal belang is geschetst in navolgende tabel.

Tabel 4.1 Provinciaal belang structurerende keuzes bij Voldoende water

Structurende keuze	Provinciaal belang (inschatting FLO Legal)	Provinciaal belang volgens WBS-Kamerbrief 2022
1. Hoofdwatersysteem weerbaar tegen een droogte die eens in de 20 jaar voorkomt	Ja: drinkwater, biodiversiteit, regionaal waterbeheer en een sterke duurzame landbouw/ landbouwproducten	
2. Omvang en gevolgen van alle grondwateronttrekkingen in beeld	Ja: beschermen grondwaterkwantiteit en kwaliteit, beheer van watersystemen, biodiversiteit en drinkwater	Provincies stellen hiervoor een grondwaterplafond op, waarin ook de kleine onttrekkingen mee worden genomen. Dit geldt zowel op provinciale schaal, als op het schaalniveau van verdrogingsgevoelige natuurgebieden.
3. Toewerken naar nieuwe en diverse drinkwaterbronnen	Ja: drinkwater	Provincies en drinkwaterbedrijven schalen daarbij op via regionale systemen naar een verbonden landelijk drinkwaternet.
4. Toewerken naar een drinkwatergebruik per hoofd van de bevolking van 100 liter in 2035 (thans 125 liter)	Ja: drinkwater	

Interviews

In het interview op 5 december (via Teams) hebben we gesproken met collega's van de volgende relevante beleidskeuzes uit het provinciale beleid (nummers verwijzen naar de paragrafen uit de omgevingsvisie):

5.3.2 waterkwaliteit en waterbeschikbaarheid

7.1.4 beschermen en benutten van bestaande grondwatersysteem

Uitwerking

Omgevingsvisie beleidsdoel 5-3 Leven met water

Omgevingsvisie beleidskeuze 5.3.2 Waterkwaliteit en waterbeschikbaarheid

Wat wil de provincie bereiken?

De provincie wil een goede kwantiteit en kwaliteit van grond- en oppervlaktewater. Voor het realiseren van een goede waterkwaliteit volgt de provincie de systematiek van de Europese richtlijnen: de Kaderrichtlijn Water (KRW), de Grondwaterrichtlijn en de Drinkwaterrichtlijn. Ten aanzien van zwemlocaties in oppervlaktewater geeft de provincie uitwerking aan de Zwemwaterrichtlijn: de provincie wil goed ingerichte en veilige zwemlocaties in oppervlaktewater. De provincie wil de huidige en toekomstige bronnen voor drinkwaterproductie en vitale drinkwaterinfrastructuur beschermen, zodat deze veiliggesteld worden en er altijd voldoende drinkwater beschikbaar is om tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten te produceren. De provincie start een visietraject voor de toekomstige drinkwatervoorziening, waarin o.a. de keuzes worden gemaakt over diversiteit van drinkwaterbronnen in relatie tot het regionaal watersysteem. Wanneer er sprake is van nieuwe oppervlaktewaterwinningen zal onderzocht worden wat de gevolgen hiervan zijn voor de regionale rangorde van waterschaarste regionale wateren. Dit kan leiden tot een herziening van de omgevingsverordening.

Gebruiksfuncties en het regionale watersysteem worden zodanig op elkaar afgestemd dat we weerbaar zijn tegen perioden van droogte of extreme neerslag en dat variaties in de aan- en afvoer van rivierwater kunnen worden opgevangen. Gebruiksfuncties worden voorzien van een passende waterkwaliteit uit oppervlaktewater zolang het doelmatig is. Wij anticiperen op minder zoet oppervlaktewater en toenemende verzilting, omdat de aanvoer van extra (schaars) zoetwater van buiten het gebied niet altijd en overal kan worden gegarandeerd. In sommige gevallen betekent dit adaptief meegaan met bijvoorbeeld verzilting, in andere gevallen betekent dit dat het zoetwatergebruik dient te worden teruggedrongen. Voor sommige sectoren is extra inzet nodig om deze transitie te laten slagen. Water intensieve bedrijvigheid en zoetwaterafhankelijke teelten anticiperen op veranderende beschikbaarheid van (zoet)water. Innovatie kan hierbij kansen bieden. De uitwerking krijgt vorm in nauwe samenhang met het Deltaprogramma zoetwater. Het verhogen van de grondwaterstanden in het veenweidegebied vraagt meer water, wat bij langdurige droogte tot watertekort en mogelijke verzilting in dat gebied kan leiden. De provincie ontwikkelt een visie op het omgaan met zoetwatertekorten. Dit wordt verder uitgewerkt in het regionaal waterprogramma. Het is voorzien dat in 2026 herijkte deltabeslissingen genomen worden, waaronder de Nationale zoetwaterstrategie, die in de uitwerking meegenomen worden.

Er loopt een onderzoek naar de aanwezigheid van grondwateronttrekkingen en -infiltraties. Het resultaat leidt tot de ontwikkeling van een handlingskader bij nieuwe vergunningsaanvragen voor onttrekking en infiltratie. Onderzocht wordt hoe dit handlingskader in het omgevingsbeleid kan worden verankerd.

De provincie streeft naar zoveel mogelijk functiecombinaties die elkaar versterken, zoals drinkwater en natuur. Bij de aanwijzing van zwemwaterlocaties wordt rekening gehouden met de waterkwaliteit, veiligheid en hygiëne. Bij het vaststellen van waterkwaliteitsdoelen wordt rekening gehouden met de verschillende functies van

oppervlaktewateren. Voor het realiseren van een goede waterkwaliteit en -kwantiteit zoekt de provincie nadrukkelijk de samenwerking met andere partijen: niet alleen medeoverheden, maar ook drinkwaterbedrijven, terreinbeheerders, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Verdere uitwerking van het beleid voor mooi en schoon water is opgenomen in het regionaal waterprogramma.

Omgevingsvisie Beleidsdoel 6-1 Wonen

Omgevingsvisie Beleidskeuze 6.1.2 Toekomstbestendig bouwen

Opgave drinkwatervoorziening

De komende jaren worden vele nieuwe woningen gebouwd en de bevolkingsgroei heeft impact op het drinkwatergebruik. De beschikbaarheid van natuurlijk water neemt af en het vinden van voldoende schone drinkwaterbronnen wordt steeds moeilijker. Toenemende drinkwatervraag zet de toekomstige drinkwatervoorziening en het watersysteem als geheel onder druk. Het toepassen van waterbesparende maatregelen bij renovatie of nieuwbouw van woningen is een kans om bewust en zuinig met drinkwater om te gaan en de druk op de drinkwatervoorziening en het watersysteem te verlichten. De provincie werkt mee in het Nationaal Plan van Aanpak Drinkwaterbesparing.

4.4 Schoon water

Provinciaal belang

Het provinciaal belang is geschetst in navolgende tabel.

Tabel 4.2 Provinciaal belang structurerende keuzes bij Voldoende water

Structurende keuze	Provinciaal belang (inschatting FLO Legal)	Provinciaal belang volgens WBS-Kamerbrief 2022
5. Provincies geven in hun gebiedsprogramma's aan welke maatregelen waar nodig zijn om de doelen vanuit de KRW, de Nitraatrichtlijn, de Richtlijn duurzaam gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en de Vogel- en Habitatrichtlijnen te halen. Preventie emissies vanuit glastuinbouw	Ja: waterkwaliteit, biodiversiteit en drinkwater	Provincies geven in samenwerking met waterschappen en andere gebiedspartners bij het maken van hun gebiedsprogramma's aan welke maatregelen waar nodig zijn om de doelen vanuit de KRW, de Nitraatrichtlijn, de Richtlijn duurzaam gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en de Vogel- en Habitatrichtlijnen te halen. Voor nutriënten uit agrarische bronnen zijn de maatregelen van het 7e Actieprogramma Nitraatrichtlijn (2022-2026) plus het addendum leidend, naast de voorwaarden die voortvloeien uit de derogatiebeschikking14. In het

		kader van het NPLG werken provincies de benodigde maatregelen uit voor de restopgave voor de KRW en de Nitraatrichtlijn, voor zover deze worden beïnvloed door agrarische bronnen. Voor nutriënten vormt dit tevens de invulling van de 'gebiedsgerichte aanpak waterkwaliteit' uit het 7e Actieprogramma.
6. We begrenzen de koelwaterlozingen op de grote rivieren	Nee	

Interviews

In het interview op 3 december (via Teams) hebben we gesproken met collega's van de volgende relevante beleidskeuzes uit het provinciale beleid (nummers verwijzen naar de paragrafen uit de omgevingsvisie):

- 5.1.2. Beschermen en versterken bestaande natuur en soorten
- 5.1.4. Stikstof
- 5.2.1. Toekomstbestendige & natuurinclusieve landbouw
- 5.3.2. Waterkwaliteit en waterbeschikbaarheid

Uitwerking

KRW wordt uitgewerkt via het koersdocument. Vanuit water en bodem sturend wordt aangesloten bij het koersdocument. Er zijn daarom geen nieuwe tekstvoorstellen gedaan vanuit het thema schoon water.

4.5 Ruimte voor water

Provinciaal belang

Het provinciaal belang is geschetst in navolgende tabel.

Tabel 4.3 Provinciaal belang structurerende keuzes bij Ruimte voor water

Structurerende keuze	Provinciaal belang (inschatting FLO Legal)	Provinciaal belang volgens WBS-Kamerbrief 2022
7. We creëren ruimte voor het vasthouden, bergen en afvoeren van water in onze ruimtelijke inrichting, landgebruik en landbeheer. Opnemen in gebiedsprogramma's	Ja het gaat om het beperken van de schade door wateroverlast bij al het landgebruik	Dit wordt vanaf heden door het Rijk, de waterschappen, provincies en gemeenten uitgewerkt en in de gebiedsprogramma's opgenomen.
8. We houden rekening met grotere	N.v.t. in Zuid-Holland	

peilfluctuaties en de optie van peilaanpassingen van het IJsselmeer en het Markermeer.		
9. We staan geen nieuwe landaanwinning (eilanden) toe in het IJsselmeergebied, behalve voor overstroombare natuur en om te voldoen aan de Natura 2000-doelen en KRW. Toets op Barro (of Bkl)	N.v.t. in Zuid-Holland	
10. We staan in de uiterwaarden (die vallen onder de Beleidslijn grote rivieren) geen nieuwe bebouwing meer toe.	Nee	
11. We actualiseren de huidige reserveringszones rond primaire waterkeringen (dijken en kust). Ruimtelijke plannen en instrumenten aanpassen.	Ja: gebiedsgerichte coördinatie gemeenten en regionaal waterbeheer	Ruimtelijke plannen en instrumenten van de gemeenten en provincies worden hierop aangepast. Dit pakken we in 2023 samen met de waterschappen, provincies en gemeentes op. Daar gaan we samen met waterschappen, provincies en gemeenten voor zorgen door te werken aan toekomstbestendige 'profielen van vrije ruimte'.
12. We verzoeken provincies, waterschappen en gemeenten zowel op dijken de biodiversiteit te bevorderen, als binnendijs naar ruimte te zoeken voor natuurlijke achteroevers (PAGW en NPLG).	Ja: biodiversiteit en waterkwaliteit	We verzoeken provincies, waterschappen en gemeenten zowel op dijken de biodiversiteit te bevorderen, als binnendijs naar ruimte te zoeken voor natuurlijke achteroevers (PAGW en NPLG).
13. Reserveren de 5% tot 10% van diepe polders voor waterberging, bij voorkeur de diepste delen.	Ja: regionaal waterbeheer	
14. We staan kustuitbreiding vooralsnog niet toe.	Nee	

Interviews

In het interview op 12 december (via Teams) hebben we gesproken met collega's van de volgende relevante beleidskeuzes uit het provinciale beleid (nummers verwijzen naar de paragrafen uit de omgevingsvisie):

- 5.3.1. waterveiligheid en wateroverlast
- 6.2.2. groenblauwe netwerken

Uitwerking

Omgevingsvisie beleidsdoel 5-3 Leven met water

Zuid-Holland bestaat voor een zesde deel uit water. Dat water vervult een belangrijke rol in onze provincie. De provincie benut het water voor haar drinkwatervoorziening, industrie, land- en tuinbouw, natuur, recreatie, transport en om te voorkomen dat veendijken en veenbodems droogvallen. Wat een passende waterkwaliteit is, verschilt per functie, maar in de praktijk zijn de functies met elkaar verweven. De provincie werkt daarom aan waterkwaliteit (Kaderrichtlijn Water) en waterbeschikbaarheid. Er kan sprake zijn van te weinig water, bijvoorbeeld door droogte, of juist van te veel water door hevige regenbuien. Daarom werkt de provincie aan het beschermen van Zuid-Holland tegen watertekort, -overlast en overstromingen. Door een klimaatrobuust water- en bodemsysteem meer randvoorwaardelijk te laten zijn bij ruimtelijke ontwikkelingen werkt de provincie toe naar een klimaatbestendige inrichting van onze leefomgeving.

Omgevingsvisie beleidskeuze 5.3.1 Waterveiligheid en wateroverlast

Wat wil de provincie bereiken?

Door zeespiegelstijging, bodemdaling en groei in Zuid-Holland (van zowel inwoners als maatschappelijke en economische functies) wordt het steeds duurder om Zuid-Holland te beschermen tegen overstromingen. De provincie kiest voor een duurzaam en toekomstbestendig waterveiligheidsbeleid. Dit doet de provincie door primair in te zetten op **meerlaagsveiligheid**, oftewel de combinatie van preventie, ruimtelijke inrichting en crisisbeheersing. Ondanks preventie kan een dijkdoorbraak niet geheel worden uitgesloten. Daarom worden er ter beperking van schade en slachtoffers bij een mogelijk optredende dijkdoorbraak ook maatregelen genomen in de ruimtelijke inrichting en crisisbeheersing. Daarbij wordt ook gekeken naar de effecten van klimaatverandering zodat beleid en plannen duurzaam en toekomstbestendig zijn. De provincie werkt nieuw beleid uit voor meerlaagsveiligheid om de risico's van overstromingen in de toekomst verder te beperken.

Het watersysteem als geheel moet klimaatrobuust worden. De provincie wil de kans op wateroverlast als gevolg van inundatie uit het regionaal watersysteem beperken en schade door wateroverlast voorkomen. Eventuele aanpassingen aan de regionale waterkeringen betekenen dat plaatselijk tracéverleggingen worden gerealiseerd en extra ruimte nodig kan zijn rondom de tracés. Er is op termijn meer ruimte voor waterberging nodig: piekberging voor het opvangen van hevige neerslag (voorkomen wateroverlast) en mogelijke voorraadberging voor gebruik tijdens droogte. Er wordt met de waterschappen onderzoek gedaan om het waterbergend vermogen van 10% van diepe polders zoveel mogelijk te kunnen benutten wanneer dat nodig zou zijn.

Voor buitendijkse gebieden in het benedenrivierengebied vraagt de provincie van gemeenten dat zij bij ruimtelijke ontwikkelingen in deze gebieden rekening houden met de risico's van overstromingen. De provincie heeft daarnaast meerdere wettelijke taken:

- Kaderstellend voor regionale waterkeringen. De provincie wijst regionale waterkeringen aan en normeert deze. Het beschermingsniveau (omgevingswaarde) van de genormeerde regionale waterkeringen is vastgelegd in de omgevingsverordening. Ook zijn termijnen vastgesteld waarop regionale waterkeringen aan dit beschermingsniveau moeten voldoen.
- Goedkeuring projectbesluiten (dijkversterkingsplannen). Dit geldt in ieder geval voor versterking van primaire waterkeringen (kust en dijken langs grote rivieren) welke in beheer zijn bij het waterschap. De projectbesluiten voor dijkversterkingen worden beoordeeld op het goed afgewogen meenemen van met name de landschappelijke, natuur- en cultuurwaarden (LNC-waarden).
- Maken, actualiseren en publiceren van overstromingsrisico- en overstromingsgevaarkaarten.
- Kaderstellend voor inundatie vanuit het regionaal watersysteem. De provincie heeft omgevingswaarden vastgelegd voor wateroverlast in de verordening.

Omgevingsvisie beleidsdoel 6-2 Ruimte en landschap

Omgevingsvisie beleidskeuze 6.2.2 Groenblauwe netwerken

Wat wil de provincie bereiken?

De provincie werkt aan een robuust groenblauw raamwerk als versteviging en verbetering van de verstedelijking binnen de provincie voor een gezonder, natuurinclusiever en klimaatbestendiger Zuid-Holland. Een robuust groenblauw netwerk moet meerdere doelen dienen: een gezonde, aantrekkelijke en beweegvriendelijke leefomgeving voor de mens, het versterken van de biodiversiteit en natuurwaarden (basiskwaliteit natuur) en anticiperen op klimaatverandering (klimaatadaptatie) waarbij vaker wateroverlast, droogte en hitte optreden. De provincie wil een samenhangend stelsel ontwikkelen van verschillende groenblauwe elementen binnen bebouwd gebied, een robuuste groenblauwe structuur tussen de steden en de grote groenblauwe gebieden buiten het bebouwd gebied. Er ligt een opgave om deze integrale structuur te behouden, waar nodig te versterken en te verbeteren. Dit draagt bij aan een klimaatrobuust bodem- en watersysteem en vraagt ruimte.

<< bovenstaande tekst afstemmen met inbreng vanuit groenblauwe netwerken >>

Omgevingsvisie beleidskeuze 6.2.3 Toekomstbestendige Stedelijke Ontwikkeling

Zie paragraaf 4.7.

7.3.2 Klimaatadaptatie

Zie paragraaf 4.7.

4.6 Bodem: vitaal en efficiënt geordend

Provinciaal belang

Het provinciaal belang is geschetst in navolgende tabel.

Tabel 4.4 Provinciaal belang structurerende keuzes bij Bodem

Structurende keuze	Provinciaal belang (inschatting FLO Legal)	Provinciaal belang volgens WBS-Kamerbrief 2022
15. We versterken de regie op de inrichting van de ondergrond. Daarmee bereiken we een efficiënte inrichting ervan, zodat ontwikkelingen als woningbouw en energietransitie mogelijk worden gemaakt zonder de bodem aan te tasten. Rijk en gemeenten ontwikkelen hiervoor een gezamenlijk instrument.	Ja: regionaal waterbeheer, gebiedsgerichte coördinatie gemeentelijke taken en biodiversiteit	Ruimtelijk ordenen van de ondergrond wordt verplicht gesteld voor zowel de Rijksoverheid als gemeenten en provincies. Voor het bevorderen van de regie in de ondergrond ontwikkelen Rijk en gemeenten een gezamenlijk instrument. Er worden bestuurlijke afspraken gemaakt met provincies en gemeenten over een paragraaf bodem en ondergrond in omgevingsvisies waarin de toekomstige inrichting van de ondergrond wordt beschreven. Voor 2030 wordt samen met gemeenten en kennispartijen de ondergrond in kaart gebracht en wordt gewerkt aan een volwaardige afweging van bodem en ondergrond in Omgevingsplannen. Hetzelfde geldt voor provincies wat betreft de omgevingsverordening, in verband

		met de provinciale rol op het gebied van grondwater en regie op open warmte- en koudeopslag. Provincies, gemeenten en waterschappen stellen gezamenlijk gebiedsgerichte programma's bodem en ondergrond op waarin de doelen uit het Nationale Programma Bodem en Ondergrond worden vertaald (update TAUW: programma Bodem, Ondergrond en Grondwater). Samen met gemeenten en provincies zetten we in op beperking van onnodig landgebruik. Provincies passen de Ladder Duurzame Verstedelijking toe.
16. We streven bij verstedelijking en infrastructuur naar zo efficiënt mogelijk gebruik van ruimte, dekken de bodem zo min mogelijk af en herstellen de bodem waar mogelijk.	Ja: gebiedsgerichte coördinatie gemeentelijke taken, sterke en duurzame landbouw en biodiversiteit	
17. We sturen ook in bestaand bebouwd gebied op vermindering van onnodige bodemafdekking	Ja: regionaal waterbeheer en grondwater	
18. We behouden ook voor de toekomst waardevolle landbouwgronden	Ja: gebiedsgerichte coördinatie gemeentelijke taken, sterke en duurzame landbouw en landbouwproducten	
19. We gaan bodemverstoring door ontgraving tegen en hergebruiken grond hoogwaardig	Ja: gebiedsgerichte coördinatie gemeentelijke taken	Samen met provincies en waterschappen start het Rijk hier als opdrachtgever zelf pilots voor. We stellen randvoorwaarden aan het afgraven van grond. Zo wordt door provincies en gemeenten bijvoorbeeld beoordeeld of er alternatieven zijn en er minder ontgraven kan worden.
20. We herijken de aanpak van bestaande en diffuse bodemverontreiniging	Ja: regionaal waterbeheer en grondwater	Provincies en gemeenten zien toe op voldoende scheiding van drinkwaterleidingen, warmtenetten en clusters van energiekabels. Diverse maatregelen: Deze concrete maatregelen worden nader uitgewerkt met provincies en gemeenten, omdat de verantwoordelijkheid hier ligt en keuzes afhankelijk zijn van het gebiedstype

Interviews

In het interview op 5 december (via Teams) hebben we gesproken met collega's van de volgende relevante beleidskeuzes uit het provinciale beleid (nummers verwijzen naar de paragrafen uit de omgevingsvisie):

5.2.1 Toekomstbestendige & natuurinclusieve landbouw

7.1.4 Beschermen en benutten van bestaande grondwatersysteem

7.3.1 Beperken maatschappelijke kosten door bodemdaling

Uitwerking

Omgevingsvisie 3. Hier staat Zuid-Holland nu

Ruimtelijke hoofdstructuur van de ondergrond

De drukte in de ondergrond neemt toe als gevolg van nieuwe mogelijkheden om de ondergrondse ruimte te benutten en de toenemende druk op de bovengrondse ruimte. Dat vraagt om een actieve ordening van ondergrondse functies, afgestemd met bovengrondse ontwikkelingen, in een driedimensionale planvorming **waarin ook ontwikkelingen in de tijd meegenomen worden (4D-ordening)**. De ruimtelijke hoofdstructuur van de ondergrond toont indicatief en informatief de huidige ruimtelijke situatie van de ondergrond en strategische doelstellingen voor de ondergrond. De kaart verbeeldt de grotere ondergrondse infrastructuur van bovenlokaal belang én de gebieden met een specifieke betekenis vanuit een ondergronds belang. Onder de grote ondergrondse infrastructuur van bovenlokaal belang zijn meegenomen: de (buis)leidingen, warmtenetwerken, tunnels in het openbaar vervoer en wegnetwerk. Gebieden met een specifiek ondergronds belang hebben betrekking op de bescherming/reservering voor de drinkwatervoorziening, de ambitie voor bodemenergie, de stimulering van ondergrondse waterberging, aardkundige waarden en hoge archeologische waarden.

Omgevingsvisie Beleidsdoel 6-2 Ruimte en landschap

6.2.1 Ruimtelijke kwaliteitskaart

<zie paragraaf 4.7 van dit rapport>

Omgevingsvisie Beleidsdoel 7-1 Bevorderen verbetering milieukwaliteit en gezondheid

7.1.4 Beschermen en benutten van de kwaliteiten van het bodem- en grondwatersysteem.

Wat wil de provincie bereiken?

Bij alle opgaven in Zuid-Holland is het van belang om rekening te houden met thema's ecologie, ondergrondse infrastructuur, identiteit, bodemdaling, (grond)water, voorraden en energie in de ondergrond. De provincie bevordert het duurzaam beschermen, benutten en beheren van de bodem en de diepere ondergrond, zowel door middel van haar eigen beleid als door het beïnvloeden van dat van andere overheden. Het gaat hier om het beschermen en beheren van de kwaliteit van het bodem-grondwatersysteem in relatie tot het verantwoord aanbrengen, beheren en afbouwen van functies in de ondergrond. De provincie zet voor deze beleidskeuze in op:

- het optimaal benutten en beheren van bodem en ondergrond, **waaronder uitwerken van beleid naar minder ontgraven en hoogwaardig hergebruik van grond, verbeteren van de bodemstructuur en daarmee de sponswerking van de bodem**, en **onderzoek naar het duurzaam beheren van waarden van de ondergrond (ecologische, archeologische, cultuurhistorische, aardkundige en landschappelijke waarden)**;
- het beschermen en beheren van het bodem- en grondwatersysteem, **waaronder het herijken van de aanpak van bestaande diffuse bodemverontreiniging**, en **het uitwerken van een visie op de energietransitie en warmtegerelateerde oplossingen in de bodem in relatie tot bescherming van drinkwatervoorraden**;
- de nazorg van stortplaatsen in het kader van de Wet Milieubeheer.

Nadere uitwerking

De beleidskeuze heeft een relatie met de thema's milieu, klimaat, ruimte, water, energie en cultureel erfgoed.

Optimaal benutten en beheren van bodem en ondergrond

De provincie bevordert de integrale belangenafweging over het gebruik van de bodem en de ondergrond, zowel in haar eigen beleid als in dat van andere overheden (de zogenoemde **4D-Ordening, oftewel de bodem in de ruimte en veranderingen in de tijd**).

Voor de provincie zijn de bodem en ondergrond een integraal onderdeel van de ruimte. Daarom werkt de provincie met behulp van haar **4D-Ordening** instrumentarium aan het verder vorm geven aan het randvoorwaardelijk maken van 'Water en Bodem Sturend' bij ruimtelijke ontwikkelingen met als doel dat het gebruik van de bodem en ondergrond "duurzaam, veilig en efficiënt" is. Hiervoor wordt gewerkt met relevante (grond)water- en bodemthema's. Vervolgens worden deze vroegtijdig en integraal meegenomen bij beleidsontwikkeling en advies.

Voor het bodemthema 'identiteit' is het duurzaam beschermen en beheren van waarden van de ondergrond (= archeologische, cultuurhistorische, aardkundige, landschappelijke en ecologische waarden) en de rolverdeling van het beheer tussen provincie en gemeente een aandachtspunt om nader beleid voor te ontwikkelen.

Omgevingsvisie Beleidsdoel 7-3 Klimaatbestendig Zuid-Holland, opgewassen tegen de effecten van klimaatverandering

7.3.1 Beperken maatschappelijke kosten door bodemdaling

Wat wil de provincie bereiken?

De provincie wil, samen met alle belanghebbende partners en partijen, de directe en indirecte maatschappelijke kosten door bodemdaling beperken. Afhankelijk van de lokale omstandigheden, mogelijkheden en maatschappelijke urgentie is dat tegengaan van bodemdaling (mitigeren) of meebewegen (adapteren). Dit doet de provincie onder andere via gebiedsaanpakken. In specifiek de veen(weide)gebieden wil de provincie de bodemdaling beperken, omwille van 1) de generieke klimaatopgave om broeikasgasemissies door veenoxidatie terug te dringen en 2) de soms plaatselijke noodzaak in urgent kwetsbare gebied(en), waar het blijven meebewegen met de veenbodemdaling tegen fysieke of financiële grenzen aanloopt en niet langer is te verantwoorden. **Dit doet de provincie door een bijdrage te leveren aan het, door het Rijk te regisseren, Nationaal Veenplan (met doorkijk naar 2050) en onderzoek te doen naar sturingsmogelijkheden en dilemma's rondom het bewegen naar de grondwaterstand tussen 40 en 20 cm onder het maaiveld in veenweidegebieden.**

De provincie wil de gevolgen van (doorgaande) bodemdaling inzichtelijk en bespreekbaar maken, evenals het helpen bieden van handelingsperspectieven voor een vitale en (be)leefbare toekomst van de gebieden en mensen die het aangaat. Dit doet de provincie onder andere via het Nationaal Onderzoeksprogramma Veengebieden. De provincie wil dat bij alle werkzaamheden, ruimtelijke ontwikkelingen en keuzes expliciet rekening **gehouden wordt met de bodemdalingsgevoeligheid en klimaatbestendigheid om toekomstige beheerkosten tot een minimum te beperken**. De provincie wil een gebalanceerde afweging tussen de verschillende doelen en belangen (mogelijk) maken. De provincie verwacht van de waterschappen dat ze rekening houden met de gevolgen van bodemdaling, onder andere bij het vaststellen van de peilbesluiten en dat zij aangeven als dit knelt met andere normen, belangen, functies of grondgebruik. De provincie verwacht van gemeenten en anderen dat ze bij locatiekeuzes voor het ontwikkelen van nieuwe woningbouwplannen of andere ruimtelijke ontwikkelingen, de bodemdalingsgevoeligheid van een gebied expliciet meenemen vanwege het toekomstig beheer. Dit wordt uitgewerkt in de beleidsregel "toekomstbestendig bouwen". Ook verwacht de provincie dat rekening wordt gehouden met de gevolgen van bodemdaling bij de uitvoering van werken zoals de aanleg van rioleringen en ophoogwerkzaamheden.

4.7 Duurzaam bouwen op verstandige locaties – bebouwd gebied

Provinciaal belang

Het provinciaal belang is geschetst in navolgende tabel.

Tabel 4.5 Provinciaal belang structurerende keuzes bij Duurzaam bouwen op verstandige locaties

Structurerende keuze	Provinciaal belang (inschatting FLO Legal)	Provinciaal belang volgens WBS-Kamerbrief 2022
21. We maken de risico's van overstromingen, wateroverlast, bodemdaling en drinkwaterbeschikbaarheid sturend bij de locatiekeuze en inrichting van woningbouw	Ja: gebiedsgerichte coördinatie gemeentelijke taken	Provincies nemen in hun ruimtelijke arrangementen het (concept) richtinggevend kader mee. De provincies gaan hiermee aan de slag. De definitieve versie van het kader zal onderdeel zijn van de af te sluiten bestuursovereenkomsten in het najaar 2023. Vooruitlopend op het richtinggevend kader maken provincies, in afstemming met de waterschappen, gebruik van de het concept-kader dat dit jaar door het Rijk beschikbaar wordt gesteld. Het kader geeft richting aan gemeenten en provincies voor het maken van lokale afwegingen en keuzes voor locaties, inrichting en bouwwijze bij nieuwe bebouwing. Daarbij wordt een brede kosten-batenafweging gemaakt.
22. We benutten locaties waar in de toekomst ruimte nodig is voor waterberging, rivierafvoer en toekomstige dijkversterkingen niet (meer) voor bebouwing	Ja: gebiedsgerichte coördinatie gemeentelijke taken	
23. We passen de maatlat voor een klimaatadaptieve en natuurinclusieve bebouwde omgeving toe	Ja: gebiedsgerichte coördinatie gemeentelijke taken en biodiversiteit	
24. We sturen als overheden op zo min mogelijk afdekking van de bodem. Daarmee behouden we buiten het bebouwd gebied goede landbouwgrond, reduceren we hittestress en bevorderen we waterinfiltratie binnen het bebouwd gebied	Ja: gebiedsgerichte coördinatie gemeentelijke taken	Provincies passen de Ladder Duurzame Verstedelijking toe. We werken dit samen met provincies en gemeenten uit en zetten in de ladder duurzame verstedelijking in op minder netto landgebruik.

Interviews

In het interview op 11 december (via Teams) hebben we gesproken met collega's van de volgende relevante beleidskeuzes uit het provinciale beleid (nummers verwijzen naar de paragrafen uit de omgevingsvisie):

- 6.1.2 Toekomstbestendig bouwen
- 6.2.3 Toekomstbestendige stedelijke ontwikkeling
- 6.2.4 Vitaal landelijk gebied
- 7.3.1 Klimaatadaptatie

Uitwerking

Omgevingsvisie 3. Hier staat Zuid-Holland nu

Behouden en versterken van de ruimtelijke kwaliteit in een gebied

Ruimtelijke kwaliteit speelt op elk schaalniveau van nationaal tot lokaal. Op het provinciaal schaalniveau spreek je van de juiste ontwikkeling op de juiste plek; daar waar de ontwikkeling aansluit bij de regionale gebiedsidentiteit en als vanzelfsprekend ingepast kan worden en toekomstige kwaliteiten genereert. Wanneer ruimtelijke ontwikkelingen plaatsvinden op de juiste plek, zijn ze mogelijk onder voorwaarde dat de ruimtelijke kwaliteit behouden blijft of versterkt wordt. Ruimtelijke kwaliteit is de optelsom van toekomstwaarden, gebruikswaarden en belevingswaarden. Ruimtelijke ontwikkelingen moeten niet alleen functioneel zijn, maar ook toekomstvast (duurzaam houdbaar of bewust tijdelijk) en aantrekkelijk. Ruimtelijke kwaliteit omvat niet alleen de waarden die objecten en gebieden hebben, maar ook de potentie om waarden tot ontwikkeling te brengen. Het zijn waarden die te maken hebben met eigenheid, identiteit, herkenbaarheid, leefbaarheid, bruikbaarheid en continuïteit. Om te bepalen of een ruimtelijke ontwikkeling passend is, is vooral de ruimtelijke impact van belang in relatie tot de gebiedsidentiteit. Gebiedsidentiteit is de aard of karakteristiek van een gebied dat is ontstaan in de loop der jaren, met inbegrip van het water- en bodemsysteem dat de basis hiervoor vormt. In die tijd zijn gemeenschappelijke kernwaarden in het gebied ontstaan die gekoppeld zijn aan gebruik en de verschijningsvorm. De gebiedsidentiteit van een plek is verbonden met de mensen die er wonen, werken en er zich thuis voelen.

Omgevingsvisie beleidsdoel 6-2 Ruimte en landschap

Omgevingsvisie beleidskeuze 6.1.2 Toekomst bestendig bouwen

De provincie wil zorgen voor een toekomstbestendig ingericht bebouwd gebied dat zorgt voor een prettige, gezonde en veilige leefomgeving. Een nieuwe ruimtelijke ontwikkeling dient (in toenemende mate) en in samenhang met elkaar:

- Energiepositief te zijn, door optimaal in te zetten op besparing van elektriciteits- en warmte/koeltevraag, het benutten van rest- en aardwarmte en omgevingskoude en het zoveel mogelijk in hernieuwbaar opgewekte elektriciteit te voorzien – door zo mogelijk meer te produceren dan zelf wordt gebruikt. Onder een energiepositieve bijdrage hoort ook het bieden van systeemdiensten, zoals bijdragen aan afvlakking van vraagpieken, het bufferen van aanbodpieken van duurzaam geproduceerde energiedragers en het deelnemen aan gezamenlijk beste oplossingen (die individueel niet te veel benadelen).

- Klimaatbestendig en waterrobuust te zijn, ook op slappe ondergrond waar **zetting en bodemdaling plaatsvindt**.

Daarmee wordt bedoeld dat het nieuw ingerichte gebied een klimaatrobuust functionerend water- en bodemsysteem heeft en de omgeving goed blijft functioneren wanneer er door klimaatverandering meer drogere, nattere en hetere weersomstandigheden voorkomen. Klimaatadaptief bouwen is daarom de norm in Zuid-Holland. **Wateropgaven worden niet afgewenteld op toekomstige generaties, naar andere gebieden of functies, en van privaat naar publiek.**

- Uit te gaan van natuurinclusief bouwen om daarmee de biodiversiteitsvariatie aan biotopen voor de stedelijke

soorten in het bebouwde gebied duurzaam te behouden en te versterken.

- Circulaire en biobased oplossingen te bieden bij realisatie en beheer door een verantwoord materiaalgebruik en het hanteren van de ontwerpprincipes modulariteit en losmaakbaarheid, zodat er kan worden ingespeeld op een veranderde behoefte (vanwege klimaatverandering) in de toekomst.
- Uit te gaan van het zoveel mogelijk toepassen van emissieloze oplossingen voor zowel de bouwphase als gebruiksfase, oplossingen die emissies van in ieder geval NOx en CO2 zoveel mogelijk beperken, om daarmee een toekomstbestendige inrichting van de bebouwde leefomgeving te bevorderen.
- Zoetwaterpositief te zijn om de druk op de drinkwatervoorziening en het watersysteem te verlichten, door in te zetten op drinkwaterbesparende maatregelen in en rond de woning en regenwater optimaal te infiltreren in de bodem.
- Gezonde en veilige leefomgeving te bevorderen; die een gezonde leefstijl ondersteunt, met een beweegvriendelijke leefomgeving voor sport en beweging stimuleert en waarin een goede milieukwaliteit wordt beschermd en bevordert.

In ruimtelijke visies en plannen wordt opgenomen hoe ruimtelijke ontwikkelingen zijn toegerust op de gevolgen van klimaatverandering. De provincie blijft werken aan kaarten en richtlijnen, zoals de Ruimtelijke Kwaliteitskaart, de Klimaatonderlegger en de Leidraad klimaatadaptief bouwen, die als hulpmiddel bij de planvorming dienen. De provincie werkt aan een directe koppeling tussen de klimaatonderlegger en de regels over klimaatbestendig bouwen in de omgevingsverordening (zie Bijlage 2 van dit rapport). Ook worden de mogelijkheden verkend om het gebruik van de provinciale en landelijke beschikbare hulpmiddelen te reguleren zodat deze in een vroeg stadium van het planproces ingezet worden.

Tevens zet de provincie via diverse provinciale programma's in op versnelling van de realisatie van toekomstbestendige woningbouw in Zuid-Holland. Dit doet de provincie vanuit verschillende rollen in samenwerking met verschillende partners.

<ook programma op dit punt aanvullen, Klimaatadaptatie en bodemdaling al vooraf meenemen in de bouw, en toetsend. Optioneel via een instructieregel richting gemeenten. Maatlat en afwegingskader een plek geven in programma en/of verordening.>

Omgevingsvisie beleidskeuze 6.2.1 Ruimtelijke kwaliteitskaart

De Kwaliteitskaart

Bij alle opgaven rondom bodem en ondergrond is het van belang om rekening te houden met archeologische, cultuurhistorische, aardkundige en landschappelijke waarden. De Kwaliteitskaart geeft een beschrijving van de gebiedskenmerken en kwaliteiten van Zuid-Holland. Bij elk gebiedskenmerk zijn richtpunten geformuleerd, waar rekening mee moet worden gehouden. De Kwaliteitskaart met de bijbehorende richtpunten zijn een middel om vroeg in het planvormingsproces een integrale afweging te maken die de ruimtelijke kwaliteit ten goede komt. De kaart is opgebouwd uit vier lagen:

- laag van de (diepere) ondergrond
- laag van de natuur- en cultuurlandschappen
- laag van de stedelijke occupatie
- laag van de cultuurhistorie

Alle lagen hebben een relatie met elkaar. De laag van de ondergrond gaat over de bodem en de landschapsvormende processen. De laag van de cultuur- en natuurlandschappen behandelt de laag van het

zichtbare landschap. Deze laag wordt gevormd door eeuwenlang grondgebruik door de mens. De laag van de stedelijke occupatie bestaat uit het stedelijk weefsel van wonen, werken, voorzieningen en de onderlinge netwerken. Tot slot gaat de laag van de cultuurhistorie over de herkenbaarheid van de geschiedenis van Zuid-Holland. Voor iedere plek kunnen één of meerdere lagen van toepassing zijn. Het is dan ook van belang de lagen en de bijbehorende richtpunten in samenhang te beschouwen. De informatie vormt een hulpmiddel bij de 3D ruimtelijke ordening (of 4D als de factor tijd ook meegenomen wordt). De Kwaliteitskaart is een onderdeel van de verordening. Naast de Kwaliteitskaart beschikt de provincie over gebiedsprofielen voor de landelijke gebieden in Zuid-Holland, waarin de gebiedskenmerken per deelgebied en de ambities nader worden toegelicht. De gebiedsprofielen hebben de status van een handreiking en worden betrokken bij de beoordeling van plannen.

Omgevingsvisie beleidskeuze 6.2.3 Toekomstbestendige Stedelijke Ontwikkeling

Wat wil de provincie bereiken?

De provincie streeft naar een compact, samenhangend en kwalitatief hoogwaardig bebouwd gebied dat toekomstbestendig is en waar het aantrekkelijk, veilig, en gezond wonen, werken en recreëren is. De provincie wil zorgvuldig omgaan met haar schaarse ruimte en daarom primair inzetten op het beter benutten van de bestaande bebouwde ruimte. Door in te zetten op klimaatrobuuste, groene en gezonde stedelijke ontwikkelingen worden kernen, dorpen en steden toekomstbestendig en blijft ruimte in het landelijk gebied behouden voor landbouw, natuur, water- en energieopgaven. De provincie zet in op intensivering, concentratie, diversiteit en specialisatie binnen het bestaand stads- en dorpsgebied. Er zijn veel kansen voor inbreiding en intensivering in de bestaande kernen, dorpen en steden. Specifiek zijn er kansen in naoorlogse wijken, in de nabijheid van hoogwaardig openbaar vervoersknooppunten en door middel van functiemenging op locaties met detailhandel, kantoren en bedrijven. Daarnaast wordt ingezet op een hiërarchie van complementaire knooppunten en centra met een goede onderlinge bereikbaarheid. Toekomstbestendig bouwen en ontwikkelen is daarbij een belangrijk aandachtspunt, waarbij wordt ingezet op water en bodem, klimaatadaptatie en -mitigatie, transitie naar hernieuwbare energie, circulariteit en groene en gezonde leefomgevingen die beweging en sociale interactie stimuleren. Stedelijke ontwikkelingen die niet binnen bestaand stads- en dorpsgebied gerealiseerd kunnen worden, kunnen onder voorwaarden in het landelijk gebied plaatsvinden. Het eindoordeel over stedelijke ontwikkelingen groter dan 3 hectare buiten bestaand stads- en dorpsgebied ligt bij de provincie. Deze worden door de provincie integraal afgewogen en afhankelijk daarvan opgenomen op de 3 hectare-kaart. De provincie hanteert de volgende uitgangspunten voor een weloverwogen locatiekeuze voor nieuwe stedelijke ontwikkelingen:

- Bouw primair binnen bestaand stads- en dorpsgebied, secundair in de plaats van andersoortig bebouwd gebied
- Zet in op functiemenging en meervoudig ruimtegebruik;
- Bouw georiënteerd op hoogwaardig openbaar vervoer; houdt rekening met de gevolgen van de ontwikkeling voor de bereikbaarheid; versterk de langzaam vervoersrelaties;
- Benut het netwerk van stedelijke centra en knooppunten;
- Bouw naar behoefte;
- Bouw toekomstbestendig (zie ook beleidskeuze 6.1.2); houd rekening met een klimaatrobuust functionerend water- en bodemsysteem, klimaatadaptatie en -mitigatie, vitale dorpen en sterke steden, economische toplocaties, gezonde stedelijke ontwikkelingen, energietransitie, circulair en natuurinclusief bouwen;
- Realiseer in samenhang met het stedelijk netwerk robuuste en klimaatadaptieve recreatie- en natuurgebieden.

[...]

Nadere uitwerking

[...]

Bouwlocaties buiten bestaand stads- en dorpsgebied

De provincie wil zorgvuldig omgaan met haar schaarse ruimte en daarom primair inzetten op het beter benutten van de bestaande bebouwde ruimte. Zo blijft ruimte in het landelijk gebied behouden voor landbouw, natuur en water- en energieopgaven. De provincie wil daarom zuinig omgaan met nieuwe stedelijke ontwikkelingen buiten bestaand stads- en dorpsgebied. Locaties voor mogelijke uitbreiding buiten bestaand stads- en dorpsgebied zijn beperkt en worden zorgvuldig afgewogen. Stedelijke ontwikkelingen die niet binnen bestaand stads- en dorpsgebied gerealiseerd kunnen worden, kunnen onder voorwaarden in het landelijk gebied plaatsvinden. Voorwaarden voor nieuwe stedelijke ontwikkelingen in het landelijk gebied zijn onder andere:

- De kwantitatieve en kwalitatieve behoefte van de ontwikkeling is aangetoond middels vastlegging in een door GS vastgestelde of aanvaarde regionaal programma wonen of werken;
- Er is voldoende gemotiveerd waarom deze ontwikkeling niet binnen bestaand stads- en dorpsgebied mogelijk is;
- Er geldt een voorkeursvolgorde voor bouwen, zowel op locaties kleiner als groter dan 3 hectare, met het oog op de doelen voor toekomstbestendig bouwen en ontwikkelen;
- Er is sprake van een weloverwogen locatiekeuze (i.e. is dit de juiste locatie voor deze functie) van de nieuwe stedelijke ontwikkeling, waarbij een klimaatrobuust water- en bodemsysteem randvoorwaardelijk is om toekomstbestendig te bouwen.
- De ontwikkeling sluit in principe aan op bestaand stads- en dorpsgebied.

De provincie gaat na hoe het waterschap zo vroeg mogelijk in het planproces betrokken kan worden.

Omgevingsvisie beleidsdoel 7-3 Klimaatbestendig Zuid-Holland, opgewassen tegen de effecten van klimaatverandering

Klimaatadaptatie

De provincie wil dat Zuid-Holland een fijne plek blijft om te werken, wonen en recreëren, ook als omstandigheden veranderen. Daarom neemt de provincie nu maatregelen om zich voor te bereiden op klimaatopgaven als weersextremen (hitte, droogte, wateroverlast, overstromingen), zeespiegelstijging en bodemdaling. Samen met waterschappen, gemeenten en het Rijk wordt er voor een klimaatbestendig en waterrobuust ingerichte provincie in 2050 gezorgd. Niet alleen om schade en overlast te beperken, maar ook vanuit de ambitie te streven naar een gezonde, groene leefomgeving, een aantrekkelijk vestigingsklimaat, goede bereikbaarheid en een veerkrachtige innovatieve economie. Water en bodem worden nog meer randvoorwaardelijk voor een veilige, toekomstbestendige ontwikkeling van Zuid-Holland.

Omgevingsvisie beleidskeuze 7.3.2 Klimaatadaptatie

Wat wil de provincie bereiken?

De provincie wil dat Zuid-Holland een fijne plek blijft om te werken, wonen en recreëren, ook als omstandigheden veranderen. Daarom neemt de provincie nu maatregelen om zich voor te bereiden op klimaatopgaven als weersextremen (hitte, droogte, wateroverlast, overstromingen), zeespiegelstijging en bodemdaling. Samen met waterschappen, gemeenten en het Rijk wordt er voor een klimaatbestendig en waterrobuust ingerichte provincie in 2050 gezorgd. Niet alleen om schade en overlast te beperken, maar ook vanuit de ambitie te streven naar een gezonde, groene leefomgeving, een aantrekkelijk vestigingsklimaat, goede bereikbaarheid en een veerkrachtige innovatieve economie.

Inzet van de provincie is om de transitie naar een klimaatbestendige provincie onlosmakelijk onderdeel uit te laten maken van het gehele provinciale beleid en de praktijk. Klimaatadaptatie is een dwarsdoorsnijdend thema dat vele beleidsterreinen raakt, denk aan infrastructuur, landbouw, natuur, stedelijke ontwikkeling. Op al deze terreinen zet de provincie in op de bescherming van mensen, leefomgeving en economie tegen de gevolgen van overstromingen en extreem weer. Bijvoorbeeld door het stimuleren van innovatieve oplossingen voor waterberging en voorkomen van hittestress in stedelijk gebied. De provincie werkt aan een duurzame zoetwatervoorziening waarbij vraag en aanbod in balans zijn (zie beleidskeuze 5.3.2 Waterkwaliteit en waterbeschikbaarheid), en aan het voorbereiden van de natuur en economie op de klimaatverandering.

Inzet van de provincie is tevens om bij ruimtelijke ontwikkelingen (nieuw of in bestaand bebouwd gebied) de betrokken partijen de risico's als gevolg van de klimaatopgaven expliciet mee te laten wegen bij de locatiekeuze en inrichting van het gebied. Daarbij wordt in ieder geval gebruik gemaakt van de uitkomsten van de (bovenregionale) klimaatstresstesten die overheden hebben uitgevoerd (conform de afspraken uit het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie) en de leidraad klimaatadaptief bouwen. Op die manier wordt bij nieuwe ruimtelijke projecten rekening gehouden met de impact van klimaatverandering en kan het risico op schade en slachtoffers voor zover dat redelijkerwijs haalbaar is, worden beperkt. Centraal vertrekpunt daarbij is dat meer ruimte wordt geboden aan het watersysteem, vitale bodem, natuurlijke processen in en groen. Dit uitgangspunt draagt tevens bij aan andere opgaven als een gezonde leefomgeving, bescherming van de natuur en de verhoging van biodiversiteit. Door beleid tijdig aan te passen, wordt er tevens gebruik gemaakt van kansen om adaptieve maatregelen mee te nemen in al geplande ruimtelijke projecten of ontwikkelingen, bijvoorbeeld op gebied van beheer en onderhoud van eigen assets als gebouwen, wegen en infrastructuur die uiterlijk in 2050 klimaatbestendig moeten zijn. Hiermee kan geld slimmer worden ingezet en worden kosten, schade en overlast bespaard. Daarnaast geeft de provincie hierdoor het goede voorbeeld.

4.8 Laagveen gebieden

Provinciaal belang

Het provinciaal belang is geschetst in navolgende tabel.

Tabel 4.6 Provinciaal belang structurerende keuzes bij Laagveen gebieden

Structurerende keuze	Provinciaal belang (inschatting FLO Legal)	Provinciaal belang volgens WBS-Kamerbrief 2022
25. We bewegen toe naar een grondwaterstand van 20 cm tot 40 cm onder maaiveld, afhankelijk van de bodemcompositie, omstandigheden van het watersysteem en de behoeften van het gebied.	Ja: regionaal waterbeheer	Onder leiding van de provincies en samen met de agrarische sector en andere betrokken partijen wordt bepaald wat en wanneer nodig is om de grondwaterstand van 20 cm tot 40 cm onder maaiveld te realiseren en de ambities van CO ₂ -reductie en vertraging van bodemdaling in 2030 te kunnen behalen.
26. We minimaliseren de aanvoer van gebiedsvreemd water.	Ja: regionaal waterbeheer	De provincies en waterschappen maken in gebiedsprocessen ruimte voor het vasthouden en bergen van

		zoveel mogelijk gebiedseigen water. Provincies en waterschappen komen, samen met andere betrokkenen, binnen deze gebiedsspecifieke aanpak met voorstellen hoe watervraag en -aanbod in laagveengebieden moeten worden opgepakt.
27. We beheren onze landbouwgronden duurzaam.	Ja, sterke en duurzame landbouw landbouwproducten	Het Rijk vraagt provincies stevig in te zetten op het behoud van grasland.

Interviews

In het interview op 5 december (via Teams) hebben we gesproken met collega's van de volgende relevante beleidskeuzes uit het provinciale beleid (nummers verwijzen naar de paragrafen uit de omgevingsvisie):

- 5.2.1 Toekomstbestendige & natuurinclusieve landbouw
- 7.3.1 Beperken maatschappelijke kosten door bodemdaling

Uitwerking

Omgevingsvisie Beleidsdoel 7-3 Klimaatbestendig Zuid-Holland

Omgevingsvisie Beleidskeuze 7.3.1 Beperken maatschappelijke kosten door bodemdaling

Zie ook paragraaf 4.6

Aansluiten bij koersdocument: Omdat het hoog(er) houden van de grondwaterstand de (vooralsnog) enige manier is om te komen tot reductie van de CO₂-emissie uit veen, willen we helpen bewegen naar hogere grondwaterstand in de veenweiden én regelen dat daarvoor instrumenten en middelen en regelruimte komen, die het voor grondeigenaren en ondernemers mogelijk maakt om deze beweging daadwerkelijk in te zetten. In lijn met wat volgens onderzoek nodig is voor de opgave, zetten we in op een beweging naar een grondwaterstand tussen de 40 tot 20 cm beneden maaiveld.

4.9 Verziltende kustgebieden

Provinciaal belang

Het provinciaal belang is geschetst in navolgende tabel.

Tabel 4.7 Provinciaal belang structurerende keuzes bij Verziltende kustgebieden

Structurerende keuze	Provinciaal belang (inschatting FLO Legal)	Provinciaal belang volgens WBS-Kamerbrief 2022
28. Het Rijk en waterschappen zetten zich in voor aanvoer van zoetwater, maar kunnen geen nieuwe maatregelen garanderen	Ja; regionaal waterbeheer en drinkwater	Waterbeheerders agenderen in gebiedsprogramma's de problematiek van verzilting en werken uit op welke wijze in hun

om verziltende gebieden te voorzien van zoetwater van elders.		gebied met verzilting op termijn kan worden omgegaan.
29. We vragen alle watergebruikers rekening te houden met en zelf maatregelen te nemen om beter bestand te zijn tegen periodes van extreme droogte, watertekorten en verzilting.	Ja: drinkwater en vruchtbare landbouwgrond	

Interviews

In het interview op 10 december (via Teams) hebben we gesproken met collega's van de volgende relevante beleidskeuzes uit het provinciale beleid (nummers verwijzen naar de paragrafen uit de omgevingsvisie):

- 4.1.2 Transitie van de tuinbouwketen
- 5.2.1 Toekomstbestendige & natuurinclusieve landbouw
- 5.3.2. Waterkwaliteit en waterbeschikbaarheid

Uitwerking

Beleidskeuze 5.3.2 Waterkwaliteit en waterbeschikbaarheid

Zie voor de tekstvoorstellen paragraaf 4.3

4.10 Hoge zandgronden

Provinciaal belang

Het provinciaal belang is geschetst in navolgende tabel.

Tabel 4.8 Provinciaal belang structurerende keuzes bij Hoge zandgronden

Structurerende keuze	Provinciaal belang (inschatting FLO Legal)	Provinciaal belang volgens WBS-Kamerbrief 2022
We houden water langer vast en voeren het minder snel af. We herstellen daarmee de sponswerking van de bodem en bereiken een robuust grondwatersysteem	Ja: regionaal waterbeheer, landbouw en biodiversiteit	
We verhogen de grondwaterpeilen met mogelijk 10 cm tot 50 cm	Ja: regionaal waterbeheer en biodiversiteit	
In de gebiedsprocessen in kader van NPLG zetten we in op grootschalig herstel van beekdalen op zandgronden voor het verbeteren van de waterkwaliteit	Nee	
We beperken de	Ja: regionaal waterbeheer,	

grondwateronttrekkingen rond Natura 2000-gebieden. Daarmee voorkomen we verdroging van deze gebieden	biodiversiteit en landbouw	
---	----------------------------	--

Uitwerking

Met uitzondering van het duingebied zijn er in Zuid-Holland geen hoge zandgronden aanwezig. Het watersysteem in het duingebied kent relatie met opgaven voor voldoende water en schoon water (zie paragrafen 4.3 en 4.4), en daarnaast met N2000 maatregelen uit Koersdocument.

5 Onderwerpen voor latere herzieningen

<volgt>

6 Conclusies en aanbevelingen

<volgt>

Bijlage 1 Resultaten interviews

<volgt>

Bijlage 2**Optie wijziging omgevingsverordening
(notitie FLO Legal)**

Water en bodem sturend in omgevingsbeleid '25

9 januari 2025

Tussenstand van 'work in progress'

Agenda

10.45-11.30 uur

- Uitgangssituatie
- Methode / werkzaamheden
- Highlights aanpassing visie
- Highlights aanpassing verordening
- Feedback
- Vervolgroute

Uitgangssituatie (1)

Hoofdlijnen Kamerbrief 'Water en Bodem Sturend' (2022)

- Aanleiding: grenzen bodem-watersysteem, klimaatverandering, niet alles kan overal
- Doel: veilig en gezond, voldoende schoon water, ruimtelijke structurerende keuzes
- Landelijke opgaven:
 - voldoende, schoon en gezond oppervlakte- en grondwater
 - waterveiligheid / ruimte voor water
 - vitale en efficiënt geordende bodem
 - duurzaam bouwen op verstandige locaties
- Regionale opgaven in Zuid-Holland: laagveen, verziltende kust

Uitgangssituatie (2)

Water en bodem sturend op veel plekken impliciet of expliciet aanwezig

- Omgevingsvisie, -programma en -verordening
- Ruimtelijk voorstel / Ruimtelijke koers toekomstbestendig Zuid-Holland
- Koersdocument doelbereik, omgevingsbeleid en gebiedsgerichte aanpak landelijk gebied
- Regionaal waterprogramma
- Klimaatonderlegger Zuid-Holland
- ...

Methode / werkzaamheden

- Doornemen bestaand beleid, verzamelen relevante teksten geordend in WBS-hoofdthema's (voldoende water, schoon water etc.)
- Verdiepende gesprekken over verstedelijking, advies beoordelingskader locatiekeuze
- Match tussen WBS-hoofdthema's en beleidskeuzes omgevingsbeleid
- Interviews beleidsambtenaren domeinen per WBS-hoofdthema
- Interviews beleidsmedewerkers omgevingsbeleid
- Tekstvoorstel wijziging omgevingsvisie (work in progress)
- Tekstvoorstel wijziging omgevingsverordening (work in progress)

Welke ambities en beleidskeuzes

- 5 Versterken natuur
 - 5.3.1 waterveiligheid en wateroverlast
 - 5.3.2 waterkwaliteit en beschikbaarheid
- 6 Sterke steden en dorpen
 - 6.1.2 Toekomstbestendig bouwen
 - 6.2.1 Ruimtelijke kwaliteitskaart
 - 6.2.2 Groenblauwe netwerken
 - 6.2.3 Toekomstbestendige stedelijke ontwikkeling
- 7 Gezond en veilig
 - 7.1.4 Beschermen en benutten van kwaliteiten bodem en grondwatersysteem
 - 7.3.1 Beperken maatschappelijke kosten bodemdaling
 - 7.3.2 Klimaatadaptatie

Highlights aanpassing omgevingsvisie (1)

Vooral aanscherping bestaand beleid

- Sturingsfilosofie
 - Water en bodem onderdeel van toekomstbestendige leefomgeving, weegt mee in ruimtelijke keuzes
- Voldoende water, verziltende kustgebieden
 - Doelen: 5-3 Leven met water, 6-1 Wonen, 7-3 Klimaatbestendig Zuid-Holland
 - Drinkwaterwinning oppervlaktewater, anticiperen op verzilting, visie op zoetwatertekorten
- Schoon water
 - Geen toevoegingen, KRW-doelen geborgd in regionaal waterprogramma en aanpak landelijk gebied

Highlights aanpassing omgevingsvisie (2)

- Ruimte voor water
 - Doelen: 5-3 Leven met water, 6-2 Ruimte en landschap, 7-3 Klimaatbestendig Z-Holland
 - Klimaatrobuust water- en bodemsysteem, ruimte voor waterberging nodig (in polders), werken aan veiligheidsnorm regionale keringen en meerlaagse veiligheid, koppeling groenblauwe structuren
- Bodem vitaal en efficiënt geordend
 - Doelen: 6-2 Ruimte en landschap, 7-1 Bevorderen verbetering milieukwaliteit en gezondheid, 7-3 Klimaatbestendig Z-Holland
 - 3D/4D ordening ondergrond, bodemstructuur / sponswerking, bodembescherming bij bodemenergie, rekening houden met bodemdaling lagere beheerkosten

Highlights aanpassing omgevingsvisie (3)

- Duurzaam bouwen op verstandige locaties
 - Doelen: 6-2 Ruimte en landschap, 7-3 Klimaatbestendig Z-Holland
 - Klimaatrobuust water en –bodemsysteem bij bouwen en ontwikkelen, niet afwentelen, “zoetwaterpositief”, gebruik kaarten en richtlijnen, procesafspraken planvorming, behoud ruimte landelijk gebied, primair bouwen in contouren bestaand bebouwd gebied
- Laagveen gebieden
 - Doelen: 7-3 Klimaatbestendig Z-Holland
 - Gevolgen peilopzet

Highlights aanpassing omgevingsverordening

Ambitie is om instructieregel over klimaatbestendig bouwen te verduidelijken

§ 7.3.6a Toekomstbestendig bouwen en ontwikkelen; art. 7.41aa (toekomstbestendig bouwen van woningen): Een omgevingsplan dat een nieuwe stedelijke ontwikkeling met 12 woningen of meer mogelijk maakt, betrekt daarbij de mogelijkheden en kansen voor toekomstbestendig bouwen.

- Opnemen concrete prestatie-eisen in regels en/of toelichting, gebaseerd op Leidraad klimaatadaptief bouwen 2.0
 - Wateroverlast, droogte, hitte, bodemdaling, biodiversiteit en natuurinclusiviteit, gevolgbeperking overstromingen
- Optioneel een adviesrol voor waterbeheerders
- 2 typen instructieregels, waar een keuze uit kan worden gemaakt:
 - 'rekening houden met'
 - 'in acht nemen van'

Feedback

- Vraag aan iedereen: wat is jouw belangrijkste aandachtspunt?
- Korte termijn aanvullingen?
→ mail naar 5.1.2e [@pzh.nl](mailto:5.1.2e@pzh.nl)
- Schriftelijke feedback op een later moment

Vervolgroute

Wanneer?

Wat?

- 13 januari Strategenoverleg met waterschappen
- 16 januari Tekstvoorstellen gereed voor PO Water
- 20 januari PO Water
- 20 januari Delen tekstvoorstellen intern
- 24 januari Ontvangen alle feedback + tekstvoorstellen domeinen
- 3 februari Bestuurlijk overleg waterschappen
- 17 februari Tekstvoorstellen klaar voor internetconsultatie
- ...?

5.1.2e / a living ambition

To: 5.1.2e [redacted]@pzh.nl]
From: 5.1.2e [redacted]
Sent: Thur 1/23/2025 9:43:14 AM
Subject: FW: PDF versie Ontwerp N2000 Beheerplan Coepelduynen
Received: Thur 1/23/2025 9:43:22 AM
[Ontwerp Beheerplan Coepelduynen v20 220125.pdf](#)

Van: 5.1.2e [redacted]@pzh.nl>
Verzonden: donderdag 23 januari 2025 10:23
Aan: 5.1.2e [redacted]@pzh.nl>; 5.1.2e [redacted]@pzh.nl>; 5.1.2e [redacted]@pzh.nl>
Onderwerp: PDF versie Ontwerp N2000 Beheerplan Coepelduynen

5.1.2e [redacted],

bijgaand het bestand van het ontwerp beheerplan Coepelduynen voor als de link niet werkt

groet,

5.1.2e [redacted]

5.1.2e [redacted]

M 5.1.2e [redacted]

E 5.1.2e [redacted]@pzh.nl

www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Krachtig Zuid-Holland

From: [REDACTED] 5.1.2e
Sent: Wed 1/22/2025 9:56:11 AM
Subject: RE: OER Kick-off!
Received: Wed 1/22/2025 9:56:20 AM
[Presentatie Kickoff OER Herziening 2025_21 januari.pdf](#)

Beste allen,

Hierbij de presentatie die gisteren tijdens de bijeenkomst is besproken.

- Let op: de slide met contactpersonen heeft een update gekregen. Vanuit Omgevingsbeleid hebben we contactpersonen voor de verordening en contactpersonen voor overige vragen / ontwikkelingen.
- Voor de actuele plannings van herzieningen van het Omgevingsbeleid kan je deze link raadplegen:
[Jaarplanning herzieningen omgevingsbeleid.xlsx](#)

Als er vragen of opmerkingen zijn weten jullie mij te vinden!

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

Opgave Omgevingsbeleid

M 5.1.2e
E 5.1.2e @pzh.nl

Van: 5.1.2e @pzh.nl>

Verzonden: woensdag 11 december 2024 17:17

Aan: 5.1.2e

5.1.2e

Onderwerp: OER Kick-off!

Tijd: dinsdag 21 januari 2025 12:00-13:00 (UTC+01:00) Amsterdam, Berlijn, Bern, Rome, Stockholm, Wenen.

Locatie: OmgevingsLAB (C2.30), Zone 2

Beste allen,

Hierbij ontvangen jullie de uitnodiging voor de kick-off bijeenkomst van de omgevingseffectrapportage (oer) voor de Herziening 2025! Deze bijeenkomst markeert een belangrijk gezamenlijk startpunt voor dit project, waar we de verwachtingen en aanpak met jullie zullen bespreken. We vragen jullie om de uitnodiging te accepteren of af te wijzen, zodat wij weten hoeveel mensen we kunnen verwachten.

Datum: 21 januari 2025 van 12:00-13:00

Locatie: Het OmgevingsLAB (C2.30)

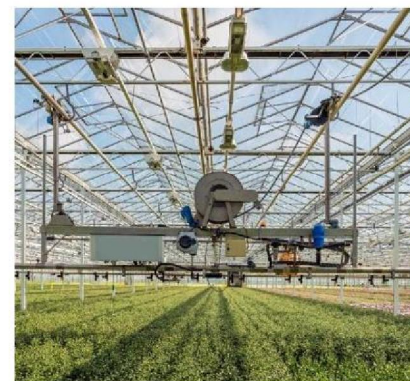
Er wordt lunch geregeld!

Later zal er meer informatie volgen.

Met vriendelijke groet,

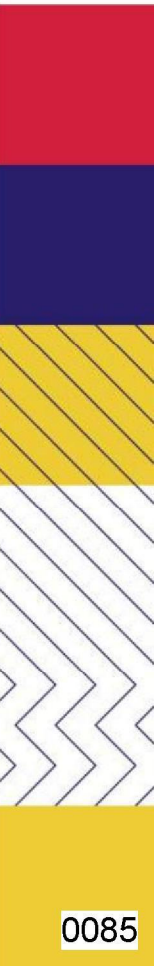
5.1.2e

Kick-off – OER voor Herziening 2025

Bespreekpunten voor vandaag

1. Waarom?
2. Wat?
3. Hoe?
 - Rolverdeling beleid en OER
 - Beoordelingscriteria
4. Wanneer?
 - Mijlpalen en planning
5. Wie?

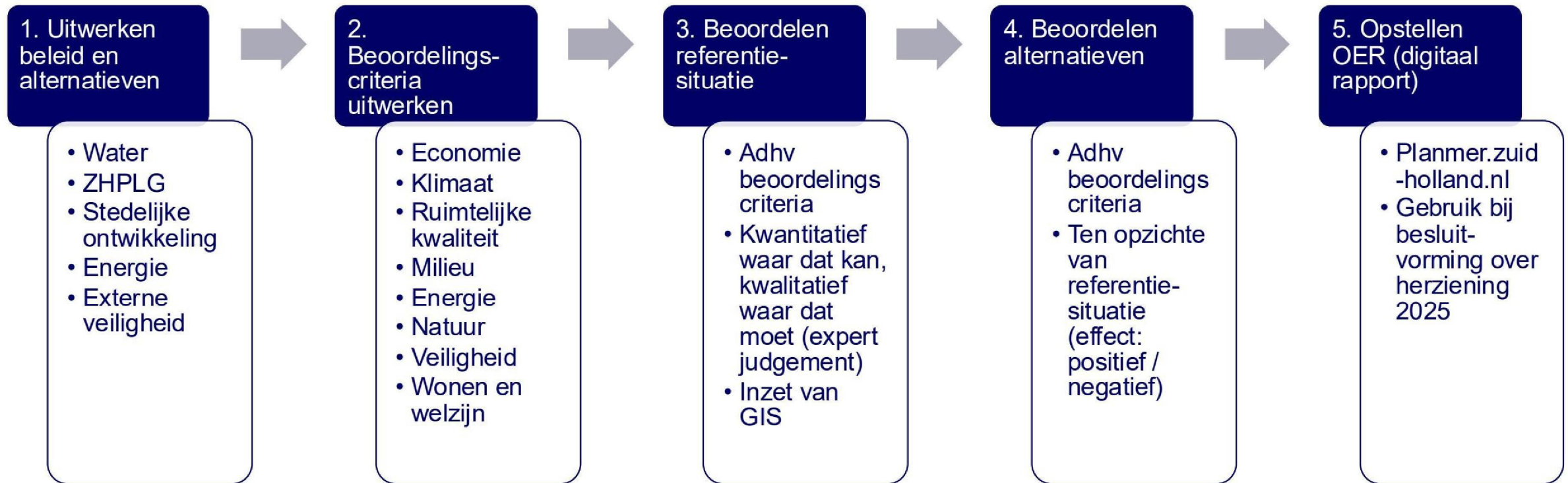

Waarom een OER?

- Herziening 2025 Omgevingsbeleid
 - Visie, verordening en programma →
- Doel OER: de gevolgen van het besluit voor het milieu ('de leefomgeving') in beeld brengen en volwaardig meewegen in de besluitvorming.
- **Een OER is geen besluit!** PS stelt de Herziening van het Omgevingsbeleid vast (=besluit) en kan inzichten uit het OER daarbij meewegen.
provincie Zuid-Holland

Onderwerpen herziening	Voornemens die we in het OER onderzoeken:
Water	1. Hernormering regionale waterkeringen 2. Water en Bodem Sturend
ZHPLG	1. Verhogen grondwaterstand veenweiden (peil) 2. Boerenlandvogels 3. Emissieplafond ammoniak 4. Drukfactoren rondom N2000 wegnemen 5. Integraal: Doel en middelenstapeling in gebieden
Stedelijke ontwikkeling	1. Toekomstbestendige stedelijke ontwikkeling en Vitaal landelijk gebied
Natuur	1. Bos en Bomen
Energie	1. Beleidskeuze 'Duurzaam energiesysteem' (pMIEK) 2. Implementatie RES (wind) en herziening plaatsingsvisie 3. Boerenerfmolens 4. Warmte (pMIEK)
Externe veiligheid	1. Energiedragers

Wat gaan we doen: OER in vogelvlucht

Rolverdeling: beleid en OER

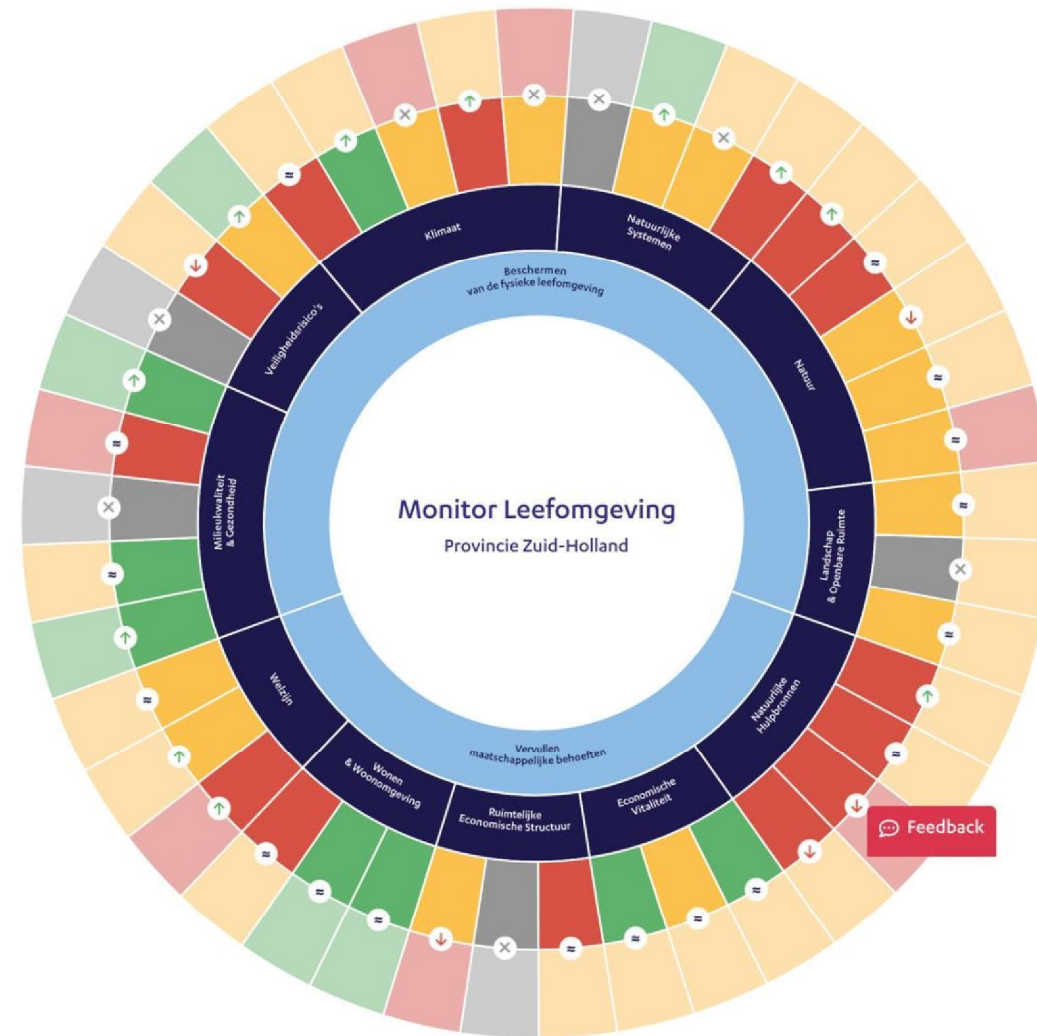
- **Focus beleid-mensen: inhoud en proces beleidsontwikkeling**
 - Beleidsvoornemens / alternatieven uitwerken:
 - Probleemstelling
 - Doelstelling
 - Beleidsvoornemen / alternatieven voor herziening 2025 (zo concreet mogelijk wat, hoe en waar + onderbouwing)
 - ‘Botsproeven integraliteit’ (consistentie / conflict / versterking)
- **Focus OER-mensen: inhoud en proces beoordeling van beleidsvoornemens/alternatieven**
 - Uitwerken beoordelingscriteria en beoordelen effecten nieuw beleid op die criteria
 - Indien nodig uitwerking en/of beoordeling met interne / externe expertise
- **Wisselwerking beleid en OER:**
 - Inzichten OER gebruiken om onderbouwde keuzes te maken
 - Voornemens voldoende concreet om iets zinnigs over de leefomgevingseffecten te kunnen zeggen

Voorbeeld beleid: emissieplafond ammoniak

Onderdeel	Uitwerking
1. <u>Probleemstelling</u>	Te hoge stikstofdepositie leidt tot verslechtering van de natuur. De reductie van stikstofemissies is landelijk wettelijk vastgelegd als resultaatsverplichting in de Wet stikstofreductie en natuurverbetering (en inmiddels de Omgevingswet, artikel 2.15a). Volgens deze verplichting moet in 2035 landelijk minimaal 74% van het areaal van alle stikstofgevoelige habitats en leefgebieden van soorten in Natura 2000-gebieden zich onder de Kritische Depositie Waarde (KDW) bevinden. Om deze omgevingswaarde te halen zijn richtinggevend emissiereductiedoelen ammoniak (NH₃) toebedeeld aan de provincies. In oktober 2024 heeft de minister van LNV aangegeven dat het stikstofdoel voor 2025 landelijk al niet haalbaar is. Voor de komende jaren vergt dat nog extra inspanningen.
2. <u>Doelstelling</u>	2.5 kton ammoniakreductie ten opzichte van 2020 per 2035 om zo aan de provinciale doelstelling te voldoen.
3. <u>Mogelijke alternatieven om te onderzoeken</u>	Er zijn slechts een paar stikstofgevoelige N2000 gebieden in Zuid-Holland waar het vanuit de focus op depositie zin heeft meer dan generiek te reduceren in de directe nabijheid van het gebied. Hieruit volgt dat het merendeel van de reductie (2.5 kton) een generieke aanpak behoeft en bijdraagt aan het verminderen van 'de deken'. Voorgesteld is om te kiezen voor een uniforme, generieke aanpak van de stikstofopgave met een gelijke doelstelling voor alle melkveehouderijbedrijven in heel Zuid-Holland. De hoofdvraag is welk instrumentarium het beste ingezet kan worden voor normering op de middellange termijn, met daarnaast een onderzoek welk van de voorgestelde streefwaarden vanuit doelbereik, maar ook economisch perspectief het meest haalbaar is. Alternatief 1 Het opnemen van de streefwaarde van 45 kg NH₃/ha/jr voor de Zuid-Hollandse melkveehouderij. Alternatief 2 Het opnemen van de streefwaarde van 40 kg NH₃/ha/jr voor de Zuid -Hollandse melkveehouderij. Alternatief 3 Het opnemen van de streefwaarde van 35 kg NH₃/ha/jr voor de Zuid -Hollandse melkveehouderij.

Beoordelingscriteria

- Beoordelingskader OER: passend bij brede en integrale benadering Omgevingswet
- Naast fysieke leefomgeving ook sociale en economische thema's
- Daarom: criteria uit Monitor Leefomgeving als basis
- Monitor Leefomgeving bevat referentiesituatie (huidig + autonome ontwikkeling)
- Referentiesituatie is vertrekpunt effectbeoordeling in OER:
 - Kansen op positieve effecten en risico's op negatieve, ten opzichte van de referentiesituatie
 - Beeld van de te verwachten impact van nieuw beleid

Beoordelingskader en toepassing

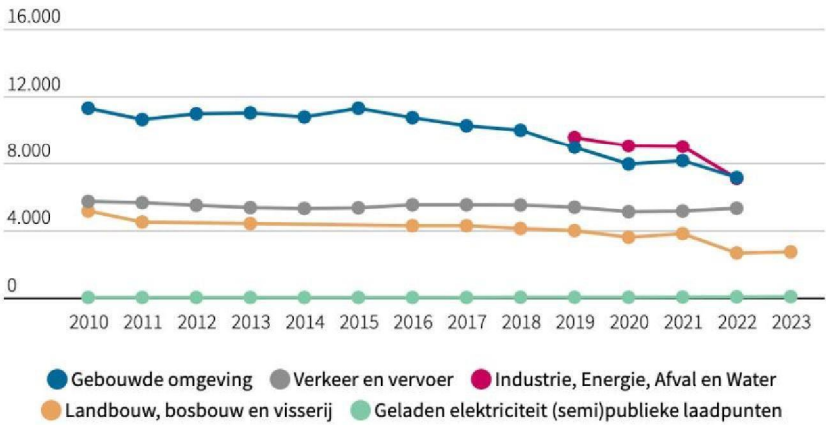
3

Thema's:	Beoordelingsaspecten	Onderwerpen herziening 2025					
		Water (water en bodem sturend en waterkeringen)	ZHPLG	Stedelijke ontwikkeling en vitaal landelijk gebied	Natuur (bos en bomen)	Energie	Externe veiligheid (energiedragers)
1. Economie	1. Agrarisch verdienvermogen						
	2. Bedrijventerrein voorraadontwikkeling						
2. Klimaat	3. Uitstoot broeikasgassen (waaronder veenoxidatie)						
	4. Klimaatadaptatie (hittestress en wateroverlast)						
3. Ruimtelijke kwaliteit	5. Landschappelijke inpassing						
	6. Cultuurhistorie en erfgoed						
	7. Archeologie						
4. Milieu	8. Geluid						
	9. Luchtkwaliteit						
	10. Licht						
5. Natuur	11. Natura 2000 (VR en HR) en stikstof						
	12. Kwaliteit NNN						
	13. Soortenontwikkeling						
	14. Waterkwaliteit (grondwater en oppervlaktewater)						
6. Energie	15. Duurzame energieopwekking						
	16. Energieverbruik						
	17. Netcapaciteit						
7. Veiligheid	18. Externe veiligheid						
	19. Verkeersslachtoffers						
	20. Waterveiligheid						
8. Wonen en welzijn	21. Woningvoorraadontwikkeling						
	22. Nabijheid voorzieningen						
	23. Beweegvriendelijke leefomgeving						
	24. Leefbaarheid						

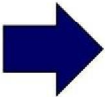
Voorbeeld referentiesituatie

Beoordelingsaspect	Score huidige situatie (rood ●, geel ●, groen ●)	Huidige situatie en trend (beschrijving)	Score autonome ontwikkeling (meer ↑, evenveel = of minder ↓ knelpunten)	Autonome ontwikkeling (beschrijving)
Uitstoot broeikasgassen (waaronder uit veenoxidatie)	●	CO2-uitstoot De totale CO2 uitstoot van de Provincie Zuid-Holland was in 2022 38,7 Mton. De industrie (39%) en de elektriciteitssector (26%) zijn de belangrijkste CO2 uitstotende sectoren. De (indirecte) afname van de uitstoot door meer inzet van hernieuwbare bronnen is nog beperkt en bedraagt zo'n 11% van de totale CO2-uitstoot. Omdat er minder dan 60% van de reductiedoelstelling voor de CO2 uitstoot is bereikt, kleurt de indicator in de huidige situatie rood. De trend van de laatste 3 jaar is wel (al) dalend. De CO2 emissies in de Provincie Zuid-Holland zijn gedaald van 39,8 Mton in 2020 naar 38,7 Mton in 2022.	=	CO2-uitstoot De lange termijn 2030 verwachting is dat de CO2 uitstoot zal dalen in PZH onder invloed van het te behalen 2030 doel van 55%. De twee belangrijkste sectoren met CO2 uitstoot in Zuid Holland zijn de Energie/Electriciteit sector en de Industrie. De huidige twee steenkool gestookte elektriciteitscentrales zullen voor 2030 sluiten en voorgenomen industriële CO2 reductiemaatregelen zijn voorzien om aan de doelstelling te voldoen. Vanwege onzekerheid en het aanscherpen van de doelstelling naar 55% kleurt de indicator voor de langjarige ontwikkeling vooralsnog oranje.

CO₂-uitstoot energieverbruik sectoren
Zuid-Holland, kton

Bron: meerdere bronnen | 2010 - 2023

Effect	Beoordeling
Positief effect is aannemelijk	++
Kans op positief effect	+
Neutraal effect (geen of nagenoeg geen gevolgen)	0
Kans op negatief effect	-
Negatief effect is aannemelijk	--

Geeft dit jullie (enigszins) een beeld van wat we op inhoud gaan doen?

- Vragen/opmerkingen/suggesties?
- Daarna: door naar proces en planning

Mijlpalen herziening 2025 en OER

- Startgesprek / adviesgesprek reikwijdte- en detailniveau met commissie mer
– **4 februari / 11 maart**
- **17 februari** – interne deadline aanleveren beleid voor internetconsultatie
- **19 februari** TS met PS – ZHPLG en OER
- **6 maart** - Open Huis Herziening 2025
- **6 maart tot 24 maart** – internetconsultatie Herziening 2025
- **15 juli 2025**: ontwerp herziening en OER in GS
- **September / oktober 2025** – ter inzage
- **Februari 2026** – vaststelling in GS
- **Mei 2026** – vaststelling in PS

Eerste acties en vervolgstappen

	Januari		Februari		Maart		April		Mei		Juni
	1e helft	2e helft	1e helft	2e helft	1e helft	2e helft	1e helft	2e helft	1e helft	2e helft	1e helft
				Mijlpaal 1: beleidsvoornemen (voor internet-consultatie) en alternatieven							
				Mijlpaal 2: uitgewerkte criteria en referentiesituatie							
				Check: onderlinge consistentie beleid (regleteam)							
Planning geheel	alternatieven - Fase 2: uitwerken beoordelingscriteria en referentiesituatie			Fase 3: Beoordelen alternatieven op leefomgevingseffecten (beoordelingcriteria) en doelbereik				Fase 4: Integrale analyse en opstellen OER			Fase 5: afronden en opleveren
Projectteam OER	Aanzet maken beoordelingscriteria en bijbehorende referentiesituatie uitwerken	Aanzet maken beoordelingscriteria en bijbehorende referentiesituatie uitwerken + eerste 3 hoofdstukken	Verwerken reacties op criteria en referentiesituatie	Aanzet beoordelingen alternatieven uitwerken	Aanzet beoordelingen alternatieven uitwerken	Aanzet beoordelingen alternatieven uitwerken	Verwerken feedback	Uitschrijven conceptteksten teksten OER	Uitschrijven conceptteksten teksten OER	Voorleggen conceptteksten en definitief maken	Teksten definitief maken. Deadline opleveren OER: 10 juni
Beleidsinhoudelijke medewerkers	Beleidsvoornemen en alternatieven verder uitwerken (concretiseren)	Beleidsvoornemen en alternatieven verder uitwerken (concretiseren)	Check op uitwerking beoordelingscriteria en referentiesituatie	Beleidsvoornemen en alternatieven verder uitwerken (concretiseren) + check op consistentie	Beleidsvoornemen en alternatieven verder uitwerken (concretiseren)	Verwerken feedback open Huis en internetconsultatie	Meekijken op beoordelingen tbv aanscherping beleidsvoornemen	Check: onderlinge consistentie beleid		Consultatie conceptteksten	
Inhoudelijke experts (tbv beoordelingen)			Toetsen en aanvullen aanzet beoordelingscriteria en referentiesituatie		Aanpak beoordelingen bespreken met projectteam OER	Meehelpen met uitwerking beoordelingen	Bespreken feedback	Bespreken feedback		Consultatie conceptteksten	

Contactpersonen herziening 2025 en OER

- Open Huis en internetconsultatie: 5.1.2e
- Coördinatie Herziening 2025: 5.1.2e
- OER: 5.1.2e
- Thema's:

Thema (Herziening / OER)	Coördinatie verordening	Coördinatie regieteam Omgevingsbeleid	Aanspreekpunt beleidsontwikkeling
Water (WBS)	5.1.2e	5.1.2e	5.1.2e (WBS) en 5.1.2e (keringen)
ZHPLG	5.1.2e	5.1.2e	Coördinatie: 5.1.2e
Stedelijke ontwikkeling en vitaal landelijk gebied	5.1.2e	5.1.2e	5.1.2e (stedelijke ontwikkeling) en 5.1.2e (vitaal landelijk gebied)
Natuur (alleen bos en bomen)	5.1.2e	5.1.2e	5.1.2e (bos en bomen)
Energie	5.1.2e	5.1.2e	Coördinatie: 5.1.2e •Grootschalig wind: 5.1.2e en 5.1.2e •Warmte: 5.1.2e en 5.1.2e •pMIEK: 5.1.2e en 5.1.2e •Plaatsingsvisie: 5.1.2e •Grotere kleine windturbines (boerenerf): 5.1.2e en 5.1.2e
Externe veiligheid	5.1.2e	5.1.2e	5.1.2e

To: 5.1.2e @pzh.nl]; 5.1.2e @pzh.nl]; 5.1.2e @pzh.nl]; 5.1.2e
Cc: 5.1.2e @pzh.nl]
From: 5.1.2e
Sent: Thur 1/16/2025 4:19:40 PM
Subject: Fwd: Stukken tbv agendapunt PO coord ZH-PLG
Received: Thur 1/16/2025 4:24:25 PM
[concept Verslag BO 8jan2025 waterschappen PZH over samenwerking ZH-PLG.docx](#)
[Oplegnotitie verslag en vervolgacties BO ZH-PLG 8jan.docx](#)
[presentatie BO provincie waterschappen samenwerking ZH-PLG 8jan2025.pdf](#)
[Memo participatie OER en Herziening 2025.docx](#)

Ha heren,

Zie hierbij de set stukken n.a.v. het overleg met de waterschappen op 8 januari zoals ik dat vandaag heb ingebracht voor bespreking met Mariëtte maandag a.s. Namens de waterschappen doet 5.1.2e een laatste check.

Let vooral ook op het memo met het voorstel voor (aanvullende) participatie vanuit de waterschappen rondom OER en Herziening 2025. Ik heb hierover wel met jullie allen afzonderlijk contact gehad, maar heb vanwege de tijdsdruk het resultaat nog niet aan jullie kunnen voorleggen.

Heb je reactie/aanvulling, laat het me dan vooral weten, dan verwerk ik dat nog in de versie die komende week gedeeld wordt met de andere deelnemers aan het bestuurlijk overleg.

Weet alvast dat ik vanuit de waterschappen het verzoek kreeg om nadrukkelijker de link te leggen met afspraak 3 uit het overzicht samenwerkingsafspraken. En suggesties om de aanvullende participatie over de afzonderlijke beleidsthema's concreter te maken zijn ook altijd welkom ??.

Hartelijke groet,

5.1.2e

Verzonden vanuit [Outlook voor iOS](#)

Van: 5.1.2e @pzh.nl>
Verzonden: donderdag, januari 16, 2025 3:59 PM
Aan: 5.1.2e @pzh.nl>
Onderwerp: RE: Stukken tbv agendapunt PO coord ZH-PLG

To: [redacted] 5.1.2e [redacted] @pzh.nl]
Cc: [redacted] 5.1.2e [redacted] @pzh.nl]; [redacted] 5.1.2e [redacted] @rijnland.net]
From: [redacted] 5.1.2e [redacted]
Sent: Thur 1/16/2025 3:04:33 PM
Subject: RE: cpt Verslag BO 8jan2025 waterschappen PZH over samenwerking ZH-PLG_MD_CV _250116
Received: Thur 1/16/2025 3:06:05 PM
[Memo participatie OER en Herziening 2025 opmCV.docx](#)

Fijn, dank je wel!

Bij het memo heb ik wel wat opmerkingen.
De opmerkingen zijn voor mij in lijn met wat we afgelopen maandag hebben besproken.
Mss goed om zo nodig even telefonisch van beeld te wisselen.

Van: [redacted] 5.1.2e [redacted] @pzh.nl>
Verzonden: donderdag 16 januari 2025 15:37
Aan [redacted] 5.1.2e [redacted] @hhdelfland.nl>
CC: [redacted] 5.1.2e [redacted] @rijnland.net>; [redacted] 5.1.2e [redacted] @pzh.nl>
Onderwerp: RE: cpt Verslag BO 8jan2025 waterschappen PZH over samenwerking ZH-PLG_MD_CV _250116

Let op: Dit bericht is afkomstig van een persoon of partij buiten de organisatie. Let goed op bij het openen van bijlages en het aanklikken van snelkoppelingen. Als je de e-mail niet vertrouwt, klik dan op de button 'bericht rapporteren' in de menubalk.

Top, dank je! Ik heb de aanpassingen overgenomen.

Heb jij nog punten n.a.v. memo met tijdlijn / participatiemomenten?

Grt
[redacted] 5.1.2e

[redacted] 5.1.2e

[redacted] 5.1.2e

M [redacted] 5.1.2e
E [redacted] 5.1.2e [redacted] @pzh.nl
www.zuid-holland.nl/contact

[redacted] 5.1.2e

Krachtig Zuid-Holland

Van: [redacted] 5.1.2e [redacted] @hhdelfland.nl>
Verzonden: donderdag 16 januari 2025 15:09
Aan [redacted] 5.1.2e [redacted] @pzh.nl>
CC: [redacted] 5.1.2e [redacted] @rijnland.net>; [redacted] 5.1.2e [redacted] @pzh.nl>
Onderwerp: cpt Verslag BO 8jan2025 waterschappen PZH over samenwerking ZH-PLG_MD_CV _250116

Ha [redacted] 5.1.2e,

Dank voor het verslag. Hierbij de aanvullende opmerkingen. Bel vooral even als je ergens onverhoopt toch nog vragen bij hebt!

Groet,

5.1.2e

Meer weten over Delfland?

Abonneer u op de elektronische nieuwsbrief via www.hhdelfland.nl.

Delfland besteedt grote zorg aan de totstandkoming en verstrekking van de informatie in deze e-mail en eventuele bijlagen. Gebruik van deze informatie door anderen dan de geadresseerde is toegestaan onder de voorwaarde dat u de bron vermeldt. Indien uit de aanhef of de inhoud blijkt dat dit bericht niet voor u is bedoeld, verzoeken wij u de afzender hierover te informeren, het bericht te verwijderen en de inhoud niet te gebruiken of openbaar te maken. Voor onze algemene voorwaarden en diensten verwijzen wij u naar onze website www.hhdelfland.nl.

Denk aan het milieu, print deze e-mail alleen als het nodig is

From: 5.1.2e
Sent: Fri 1/24/2025 11:56:14 AM
Subject: Stukken tbv PO Stikstof van maandag 27 januari 2025
Received: Fri 1/24/2025 11:57:59 AM

[0 Agenda PO Stikstof 20250127.docx](#)
[2a1-1 Verslag&acties PO Stikstof 20250120.docx](#)
[3b3-1 Oplegnotitie PO Stikstof - stukken sectortafel stikstof 13 februari.docx](#)
[3b3-2 agenda sectortafel stikstof 13 februari 2025.docx](#)
[3b3-3 verslag sectortafel stikstof 19 december 2024.docx](#)
[3b3-4 Overzichten projecten en programma's stikstof.xlsx](#)
[5a1-1 Stikstof rollende agenda en planning 2025.docx](#)

Bijgevoegd de stukken tbv het PO stikstof van 27 januari 2025. Stukken staan ook in iBABS en iDMS.

5.1.2e

Domein Water, Klimaat, Natuur en Landbouw
Bureau Groen

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Krachtig Zuid-Holland.

Strategieoverleg N2000

5.1.2e

5.1.2e

12-3 11:18

Volgens mij hebben we nu met name vraag 2 beantwoord. Ik zou graag nog even sparren over specifiek: wat is het maximale wat de provincie kan doen. Als we de hele programmering uitvoeren, wat hebben we dan? alle **drukfactoren** wegnemen alle geprogrammeerde maatregelen uitvoeren

Teamoverleg N2000

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

28-4 14:22

[Nadere uitwerking maatregelen SANE en OER.pptx ...](#)

Zones **drukfactoren** op de kaart

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

23-1 08:54

De Daily

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

24-1 13:18

Heeft iemand toegang tot de meest recente excel voor de overgangsgebieden/**drukfactoren**tabel?
Ik kan er via een oude link niet meer in

Beste resultaten

De Daily

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

22-1 09:31

5.1.2e

vandaag is de Greenpeace uitspraak over stikstof. Verder overleg overgangsgebieden ('**drukfactoren**

Strategieoverleg N2000

5.1.2e

5.1.2e

27-3 11:13

...aanpak van **drukfactoren** binnen ander proces...

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

11-3 13:44

...RWS biedt nog steeds weerstand (tegen verbreding NDA's tot ook niet stikstofgevoelig en alle **drukfactoren**) en wil pilot afwachten en ambtelijk doorpraten... Provincies zijn wel akkoord met cyclisch werken zoals voorgesteld. Volgens mij kunnen we hier uit concluderen dat de BAC hiermee...

To: 5.1.2e 5.1.2e @pzh.nl; 5.1.2e 5.1.2e @pzh.nl; 5.1.2e
Cc: 5.1.2e @pzh.nl; 5.1.2e @pzh.nl; 5.1.2e @pzh.nl
From: 5.1.2e
Sent: Fri 1/24/2025 8:12:30 AM
Subject: Re: input voor Brief Rendac/greenpeace
Received: Fri 1/24/2025 8:12:31 AM
[Mail annotatie 4 brieven GS.docx](#)

Hoi 5.1.2e,

In de bijlage de nieuwe tekst. Ik wil er best een oplegger van maken, maar ik heb geen idee welk format ik daar het beste voor kan gebruiken?

Groet,

Van: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>
Verzonden: donderdag 23 januari 2025 15:35
Aan: 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>; 5.1.2e
<5.1.2e @pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>
CC: 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>
Onderwerp: Re: input voor Brief Rendac/greenpeace

5.1.2e,
Zou je een aparte oplegger kunnen maken?
Wellicht kan die morgen mee met 5.1.2e naar ODB beraad.
Dan bepalen we hoe we ermee verder gaan.
5.1.2e

Verzonden vanuit [Outlook voor iOS](#)

Van: 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>
Verzonden: Thursday, January 23, 2025 3:34:19 PM
Aan: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>; 5.1.2e
<5.1.2e @pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>
CC: 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>
Onderwerp: Re: input voor Brief Rendac/greenpeace

Ha 5.1.2e,

Hele goede punten, dank!
ga ik mee aan de slag ??

Groet,
5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>
Verzonden: donderdag 23 januari 2025 15:31
Aan: 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>; 5.1.2e
<5.1.2e @pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>
CC: 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>
Onderwerp: Re: input voor Brief Rendac/greenpeace

5.1.2e,
322831 voor de eerste voorziet

Een paar opmerkingen

1. paragraaf 3 laatste zin 'informatie uit andere brieven achterhaald zijn'...dit is me te stellig en hiermee kan je GS de indruk geven dat we het Maatregelenpakket en Statenvoorstel kunnen skippen. Gaan we niet doen in deze fase. Graag andere woorden
2. Het Maatregelenpakket is niet alleen voor Stikstof!! Ik wil echt dat je hier zegt dat door forse zeer forse investeringen in Natuur we ook bijdragen aan betere klimaat/stikstofprobleem. Zo ook voor Water. Paragraaf 4 uitbreiden met deze input.
3. Paragraaf 6 benadruk dat de 5 brieven van het nieuwe kabinet zijn (en Maatregelenpakket onder oude kabinet) en dat wij verwachten dat het Rijk met nieuwe plannen zal moeten komen op korte termijn. Er is niet voor niets een Commissie Schoof aan de gang.

Kun je verder?

5.1.2e

Verzonden vanuit [Outlook voor iOS](#)

Van: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>

Verzonden: donderdag, januari 23, 2025 2:33 PM

Aan: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e

<5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>

CC: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>

Onderwerp: Re: input voor Brief Rendac/greenpeace

Hoi 5.1.2e,

Hierbij de eerste aanzet van de mail annotatie. Deze is (in hoofdlijnen) al even afgestemd met 5.1.2e en 5.1.2e. We kwamen ook tot de conclusie dat het handig is om in de Rendac / Greenpeace brief de relatie met het maatregelenpakket op te nemen, dus dat zal daarin ook verwerkt worden.

In de afgelopen tijd is er gewerkt aan 4 brieven voor de Provinciale Staten (PS). Dit betreft de brief voor de programmering maatregelenpakket (I), de brief voor de vervolgaanpak ZHPLG (II), de duidingsbrief van de 5 brieven van het Rijk over natuur, landbouw en stikstof (III) en tot slot de brief over de gevolgen van de uitspraak Rendac (18 december) en Greenpeace (21 januari).

De laatste brief (Rendac / Greenpeace) geeft aan dat de uitspraken erg veel impact hebben op het stikstofdossier. Door deze recente uitspraken kan informatie uit voorgaande brieven voor een deel inmiddels achterhaald zijn/ aan verandering onderhevig zijn.

De brief over het maatregelenpakket (I) laat zien op welke manier de provincie Zuid-Holland de 188 miljoen wil inzetten om toe te werken naar doelbereik en perspectief voor de landbouw, natuur en water. In de programmering zitten drie belangrijke projecten die bijdragen aan stikstofreductie en het borgen van deze reductie: De pilot Implementatie Emissieplafond Veehouderij, het Fieldlab Groene Hart – pilot Nieuwkoop en het Meetnetwerk Ammoniak Nieuwkoop. Daarbij zijn er ook nog maatregelen ter ondersteuning van de bedrijfsvoering, namelijk Erfcoaches en de Leeromgeving Veenweiden.

De brief over de vervolgaanpak ZHPLG (II) laat zien op welke manier de provincie verder gaat met de gebiedsplannen voor de Veenweide, Kust & Duinen en de Zuid-Hollandse Delta. Ook hierin staat doelbereik op opgaven voor natuur, water en perspectief voor de landbouw centraal.

De brief met daarin de duiding van de 5 Rijksbrieven zet uiteen welke ambities het rijk heeft voor de landbouw, de natuur en stikstofreductie. Zoals hierboven aangegeven zijn deze brieven van vóór de Greenpeace uitspraak en is het mogelijk dat deze ambities van het Rijk zullen worden bijgesteld naar aanleiding van deze uitspraak.

De brief over de gevolgen van de Rendac / Greenpeace uitspraak laat zien dat de vergunningverlening in Zuid-Holland knel komt te zitten door de vergunningplicht voor intern salderen en een verzwaring van de voorwaarden voor additionaliteit. Samen met de Greenpeace uitspraak geeft dit aanleiding om spoedig (samen met het Rijk) met een maatregelenpakket te komen om de stikstofdepositie op de Zuid-Hollandse natuur te doen dalen. Dit zal (op termijn) vergunningverlening weer mogelijk maken en zal ervoor zorgen dat de wettelijke doelen uit de Wet stikstof en Natuurverbetering (Wsn) weer binnen bereik komen.

5.1.2e

M 5.1.2e
E 5.1.2e @pzh.nl
www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Krachtig Zuid-Holland

Van: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>

Verzonden: donderdag 23 januari 2025 13:08

Aan: 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>

CC: 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>

Onderwerp: RE: input voor Brief Rendac/greenpeace

Ok
Dank en fijn als 5.1.2e de 'annotatie/mail' ter hand neemt.

Ik ben geen diplomaat in mijn bewoording en volgens mij kan 5.1.2e dit heel goed.
5.1.2e vul jij aan?

5.1.2e 5.1.2e

5.1.2e

o.a. Provinciaal Programma Landelijk Gebied, Water Bodem Sturend
Provincie Zuid Holland

Mob. 5.1.2e
@mail: 5.1.2e @pzh.nl

Van: 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>

Verzonden: donderdag 23 januari 2025 12:59

Aan: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>

CC: 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>

Onderwerp: RE: input voor Brief Rendac/greenpeace

Hoi 5.1.2e,

322831

0091

We hebben het net even besproken en opteren voor optie A omdat de gevolgen van de uitspraak Rendac/Greenpeace heel breed zijn en de samenhang met ZH-PLG hierin een relatief beperkt onderdeel is. Voorstel is dat we (trekker 5.1.2e) een gezamenlijk document maken waarin we met jouw input optie A vormgeven.

5.1.2e

M 5.1.2e
E 5.1.2e @pzh.nl
www.zuid-holland.nl/contact

Van: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>

Verzonden: donderdag 23 januari 2025 12:32

Aan: 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>

Onderwerp: input voor Brief Rendac/greenpeace

Ha alle drie

5.1.2e vroeg me om voor GS as dinsdag (en eigenlijk dus ook voor PS) de 'samenhang tussen de 4 brieven' te duiden die er in GS liggen en die daarna naar PS gaan.

De brieven zijn:

1. Programmering Maatregelenpakket 188 mln (gereed)
2. Statenvoorstel Vervolgaanpak ZHPLG (gereed)
3. Duiding van de 5 brieven van het Rijk over natuur, landbouw, stikstof etc (gereed)
4. Gevolgen uitspraak Rendac/Greenpeace (in de maak 5.1.2e)

Keuze:

- a. we kunnen de duiding van de samenhang doen in een mail-annotatie aan de GS leden (voor dinsdag)
- b. we kunnen in de "Rendac/Greenpeace" brief een paragraaf opnemen waarin we dit duiden? Logisch omdat dit de 'laatste brief in de maak is'
- c. nog een aparte 'duidings en samenhang brief aan GS en PS' maken (niet mijn voorkeur; extra werk en brief op brief op brief)

Bullits inhoudelijke redenering van de samenhang 4 brieven.

-in de tijd komen de 4 brieven na elkaar; Maatregelenpakket is nog onder het vorige kabinet goedgekeurd en van 188 mln voorzien (april/mei)

Gezien nieuwe kabinet en onzekerheid over ZHPLG heeft PS verzocht om de gebiedsgerichte aanpak en uitvoering van projecten in een Statenvoorstel vast te leggen (november 2024). 5 brieven van Rijk zijn van het nieuwe kabinet (dec 2024). Rendac (18 dec) en Greenpeace (2 jan).

-doelbereik; maatregelenpakket 188mln is een mooie, goede bijdrage aan toewerken naar doelbereik en perspectief voor landbouw, natuur en water. Past dus prima in beleid nieuwe kabinet (5 kabinetsbrieven) en past goed in stikstofaanpak (Rendac/Greenpeace). Maar bij lange na niet genoeg.

Andersom; handelingsperspectief voor PZH inzake rendac/greenpeace; door maatregelenpakket dragen wij bij aan doelbereik (eerste stap).

-Vervolgaanpak (statenvoorstel) zet in op maken van **gebiedsplannen** in de gebieden Veenweide, Kust & Duin, Delta. Hierin zal doelbereik, stikstofaanpak, natuur, water centraal staan. Draagt bij aan handelingsperspectief PZH om gevolgen Rendac/Greenpeace aan te pakken

-in Statenvoorstel ook aanpak richting Omgevingsbeleid (onderzoek naar Peilopzet, Broedvogels, drukfactoren N2000, Ammoniak) hetgeen weer bewijs is dat PZH handelt om de gevolgen van uitspraak Rendac/Greenpeace op te lossen.

-nog meer

-.....

5.1.2e kiezen jullie ook voor optie B? En zo ja zou jij dat de punten in je concept-brief willen opnemen?

5.1.2e zou je willen aanvullen op de inhoud/samenhang?

Vrijdag 322831 bespreken we in ODB de brief en kunnen alsnog voor optie A. gaan

0091

Tot zover
Ben belbaar

5.1.2e 5.1.2e

5.1.2e

o.a. Provinciaal Programma Landelijk Gebied, Water Bodem Sturend
Provincie Zuid Holland

Mob. 5.1.2e

@mail: 5.1.2e [@pzh.nl](mailto:5.1.2e@pzh.nl)

Mail annotatie GS (/PS)

In de afgelopen tijd is er gewerkt aan 4 brieven voor de Provinciale Staten (PS), die in de afgelopen tijd zijn geschreven. Dit betreft de brief voor de programmering maatregelenpakket (I), de brief voor de vervolgaanpak ZHPLG (II), de duidingsbrief van de 5 brieven van het Rijk over natuur, landbouw en stikstof (III) en tot slot de brief over de gevolgen van de uitspraak Rendac (18 december) en Greenpeace (21 januari).

De brief over het maatregelenpakket (I) laat zien op welke manier de provincie Zuid-Holland de 188 miljoen wil inzetten om toe te werken naar doelbereik en perspectief voor de landbouw, natuur en water. In dit maatregelenpakket zitten vele maatregelen die bijdragen aan natuurherstel, waterdoelstellingen en de klimaatopgave. Ook zitten er in de programmering projecten die bijdragen aan stikstofreductie en het borgen van deze stikstofreductie: De pilot Implementatie Emissieplafond Veehouderij, het Fieldlab Groene Hart – pilot Nieuwkoop en het Meetnetwerk Ammoniak Nieuwkoop. Daarbij zijn er ook nog maatregelen ter ondersteuning van de bedrijfsvoering, namelijk Erfcoaches en de Leeromgeving Veenweiden. Het maatregelenpakket draagt hiermee zowel direct als indirect bij aan de doelen voor stikstofreductie, natuur, water en klimaat.

De brief over de vervolgaanpak ZHPLG (II) laat zien op welke manier de provincie verder gaat met de gebiedsplannen voor de Veenweide, Kust & Duinen en de Zuid-Hollandse Delta. Ook hierin staat doelbereik op opgaven voor natuur, water en perspectief voor de landbouw centraal.

De brief met daarin de duiding van de 5 Rijksbrieven zet uiteen welke ambities het rijk heeft voor de landbouw, de natuur en stikstofreductie. Deze brieven zijn van het nieuwe kabinet, terwijl het maatregelenpakket voortkomt uit afspraken van het vorige kabinet. Met het schrappen van het NPLG en de recente juridische uitspraken verwachten we dat het kabinet op korte termijn zal komen met nieuwe plannen. Premier Schoof heeft hiervoor een ministeriële commissie in het leven geroepen.

De brief over de gevolgen van de Rendac / Greenpeace uitspraak laat zien dat de vergunningverlening in Zuid-Holland knel komt te zitten door de vergunningplicht voor intern salderen en een verzwaring van de voorwaarden voor additionaliteit. Samen met de Greenpeace uitspraak geeft dit aanleiding om spoedig (samen met het Rijk) met een maatregelenpakket te komen om de stikstofdepositie op de Zuid-Hollandse natuur te doen dalen. Dit zal (op termijn) vergunningverlening weer mogelijk maken en zal ervoor zorgen dat de wettelijke doelen uit de Wet stikstof en Natuurverbetering (Wsn) weer binnen bereik komen.

To: 5.1.2e 5.1.2e @pzh.nl]
Cc: 5.1.2e 5.1.2e @pzh.nl]
From: 5.1.2e
Sent: Sat 1/25/2025 3:44:33 PM
Subject: Aanpak drukfactoren N2000 - Gebiedendag 3(?) april
Received: Sat 1/25/2025 3:44:00 PM

Hoi 5.1.2e,

Gisteren heb ik met 5.1.2e gesproken over de werksessie 'Aanpak drukfactoren rondom N2000' op de ZH-PLG gebiedendag. In eerste instantie om na te denken over de inhoud, maar 5.1.2e gaf aan dat de timing niet zo goed uitkomt omdat er enkele weken later speciaal voor een aantal ZH-PLG onderwerpen (waaronder aanpak drukfactoren) een participatiemoment wordt georganiseerd. Dit participatiemoment wordt georganiseerd vanwege de OER waarin deze onderwerpen staan voor de Herziening 2025 van het omgevingsbeleid. Waarschijnlijk is deze bijeenkomst grotendeels met dezelfde groep mensen, waardoor het wat dubbelop wordt. En daarnaast zou het voor de andere ZH-PLG onderwerpen die ook in de OER staan gek zijn als deze niet worden besproken op de gebiedendag.

Hierdoor is het qua timing toch niet zo handig om een werksessie over de aanpak drukfactoren N2000 te hosten. 5.1.2e gaf aan misschien wel een korte update te kunnen geven over de OER in het algemeen op de gebiedendag. Mocht deze mail vragen opleveren dan kan je volgende week contact opnemen met 5.1.2e ??

Groet!

5.1.2e

Beleidsadviseur

Natuur en Coördinatie IPO Landelijk Gebied

Domein Water, Klimaat & Natuur

M: 5.1.2e

E: 5.1.2e @pzh.nl

Werkdagen: ma t/m vr

www.zuid-holland.nl/contact

From: 5.1.2e
Required Attendees: 5.1.2e
Location: 5.1.2e
Importance: Normal
Subject: Sparren ANB irt aanpak drukfactoren N2000
Start Date/Time: Thur 2/6/2025 12:00:00 PM
End Date/Time: Thur 2/6/2025 1:00:00 PM

Hoi 5.1.2e,

Voor 5.1.2e hadden we het erover om nog eens door te praten over ANB-gelden, aangezien ik van het ministerie ook had begrepen dat een groot deel is bedoeld voor 'overgangsgebieden' en andere prioritaire gebieden zoals veenweiden. Inmiddels heb ik op woensdag 5 februari een afspraak met het ministerie, dus zullen wij de dag erop samen even zitten?

Groet!
5.1.2e

To: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @pzh.nl]
Cc: 5.1.2e 5.1.2e @pzh.nl]
From: 5.1.2e
Sent: Thur 1/23/2025 3:26:55 PM
Subject: FW: Update aanpak drukfactoren N2000-gebieden - januari 2025
Received: Thur 1/23/2025 3:26:00 PM
[Drukfactoren buiten N2000-gebieden - update januari 2025.docx](#)

Hoi 5.1.2e,
Ik had jou als enige niet gesproken hierover, maar aangezien ik 5.1.2e en 5.1.2e wel hierover heb gesproken deel ik deze update ook met jou. *

Groet,
5.1.2e

Van: 5.1.2e
Verzonden: donderdag 23 januari 2025 16:24
Aan: 5.1.2e 5.1.2e @pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>; 5.1.2e
<5.1.2e @pzh.nl>; 5.1.2e @pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>; 5.1.2e
<5.1.2e @pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>; 5.1.2e
<5.1.2e @pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>; 5.1.2e
-
5.1.2e 5.1.2e @pzh.nl>
CC: 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>; 5.1.2e
5.1.2e 5.1.2e @pzh.nl>
Onderwerp: Update aanpak drukfactoren N2000-gebieden - januari 2025

Beste collega's,

Onlangs heb ik met jullie gesproken over een update van de aanpak drukfactoren rondom N2000-gebieden (voorheen overgangsgebieden). Ik heb bij jullie aangegeven dat ik bezig ben met het samenstellen van een notitie waarin een samenvatting wordt gegeven van de verkenningen/ontwikkelingen van het afgelopen jaar (zie bijlage). Ik kan me voorstellen dat deze notitie vragen oproept, bij team Veenweiden kom ik langs in het team om het ook mondeling toe te lichten, maar voor de andere collega's plan gerust wat in als jullie hierover willen doorpraten. Wel graag in februari want
5.1.2e *

Daarnaast, deze notitie is enkel voor intern gebruik en bedoeld om een inzicht te geven in de ontwikkelingen die nu spelen in de aanpak drukfactoren rondom N2000-gebieden. Mochten jullie ideeën of suggesties hebben voor het vervolg dan hoor ik dat natuurlijk ook graag!

Hartelijke groet,

5.1.2e
Beleidsadviseur
Natuur en Coördinatie IPO Landelijk Gebied
Domein Water, Klimaat & Natuur

M: 5.1.2e
E: 5.1.2e @pzh.nl
Werkdagen: ma t/m vr

www.zuid-holland.nl/contact

From: 5.1.2e
Required Attendees: 5.1.2e)
Location: Microsoft Teams-vergadering
Importance: Normal
Subject: Bijpraten aanpak drukfactoren N2000 Zuid-Holland
Start Date/Time: Wed 2/5/2025 12:00:00 PM
End Date/Time: Wed 2/5/2025 1:00:00 PM
[Bijlage Conceptscope Omgevingseffectrapportage Herziening Omgevingsbeleid 2025.pdf](#)

Hoi 5.1.2e,

Zoals net telefonisch besproken met 5.1.2e lijkt het mij fijn om weer even bij te praten. We zijn in Zuid-Holland nu aan het onderzoeken via de OER (Omgevingseffectrapportage) op welke manier we de aanpak van de drukfactoren op N2000-gebieden het beste kunnen borgen in het omgevingsbeleid. De aanpak drukfactoren is nu de term die we hanteren voor 'overgangsgebieden'.

Voor de OER gaan we nu 3 alternatieven onderzoeken waarmee we de drukfactoren verwachten aan te pakken, namelijk:

1. Door maatregelen te treffen buiten de N2000-gebieden en deze op te nemen in de beheerplannen. *Hiervan weten we eigenlijk al dat dit juridisch niet houdbaar is.*
2. Door een zone van 1KM rondom ieder N2000-gebied in te stellen.
3. Door een zone in te stellen rondom het N2000-gebied in te stellen, waarbij de grootte afhankelijk is van de voornaamste drukfactor.

Bij de zones gaan we ook nog twee varianten onderzoeken.

- De eerste variant is dat we in die zones op basis van vrijwilligheid de stakeholders in het gebied willen faciliteren om een bijdrage te leveren aan het reduceren van de drukfactor. Bijvoorbeeld door subsidies beschikbaar te stellen voor natuurinclusief boeren, etc.
- De tweede variant is op basis van beperkingen binnen zo'n zone, dus echt meer m.b.v. vergunningverlening en handhaving.

In de bijlage kun je de uitgebreide versie zien die voor de kerst is vastgesteld door GS. Op pagina 7 zie je het voorstel voor de aanpak drukfactoren.

Voor zover even, laten we op 5 februari even verder kletsen!

Groet,

5.1.2e

Beleidsadviseur

Natuur en Coördinatie IPO Landelijk Gebied

Domein Water, Klimaat & Natuur

M: 5.1.2e

E: 5.1.2e@pzh.nl

Werkdagen: ma t/m vr

www.zuid-holland.nl/contact

5.1.2e

Microsoft Teams [Heeft u hulp nodig?](#)

Nu deelnemen aan de vergadering

Vergadering-id: buiten verzoek

Wachtwoordcode: buiten verzoek

Voor organisatoren: [Vergaderopties](#)

Hoofdpijnen Plan van Aanpak rechterlijke uitspraken ‘vergunningplicht intern salderen’ en ‘Greenpeace’

- *Duiding uitspraken*
- *Impact uitspraken*
- *Handelingsperspectieven / Aanbod provincies*